

PYSYTÄÄNKÖ PINNALLA?

**Tutkimus Taideteollisen korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun
opiskelijoiden toimeentulosta, opinnoista ja opiskeluolosuhteista
keväällä 2009**

Elina Lavikainen & Aleksis Nokso-Koivisto

Pysytäänkö pinnalla?

Tutkimus Taideteollisen korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun opiskelijoiden toimeentulosta, opinnoista ja opiskeluolosuhteista keväällä 2009

Elina Lavikainen & Aleksis Nokso-Koivisto

Taideteollisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta TOKYO
Konstindustriella Högskolans Studentkår TOKYO
The Student Union of The University of Art and Design TOKYO

TEKNILLISEN KORKEAKOULUN YLIOPPILASKUNTA
TEKNISKA HÖGSKOLANS STUDENTKÅR
THE STUDENT UNION OF HELSINKI UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

OTUS

*Opiskelijajärjestöjen
tutkimussäätiö*

Julkaisijat

Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunta TOKYO

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta TKY

Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus

Kannen kuvat

Timo Idänheimo

Taitto ja ulkoasu

Teodor Sandström

Paino

Redfina Oy

Espoo 2009

ESIPUHE

Keskusteltaessa opiskelijoiden sosiaalisesta asemasta, opintojen etenemisestä ja ratkaisuista opiskeluaikaisiin ongelmiin unohdetaan usein, että yliopisto-opiskelijat eivät ole homogeeninen joukko, vaan tietynlainen läpileikkaus koko yhteiskunnasta. Yhtäältä opiskelijoiden elämäntilanteiden sekä opintojen erillaisuus ja toisaalta opiskelijoihin yhdistetyt stereotyyppit olivat syitä tämän tutkimuksen toteuttamiseen. Halusimme selvittää, onko ylioppilaskuntien tekemä edunvalvonta suunnattu oikein.

Yliopisto-opiskelijan elämän kokonaisuus on aivan yhtä kompleksinen kuin kenen tahansa muunkin nuoren tai aikuisen. Opiskelijoiden edunvalvonnan parissa työskentelevänä huomaa yhtälön olevan jopa monimutkaisempi. Yksinkertaistaen sanottuna yliopisto-opiskelijan elämä on kokonaisuus, johon liittyy esimerkiksi toimeentulokysymyksiä, elämäntilanteen mukaan vaihtelevaa asumista, sosiaalista elämää ja työntekoa. Siis kuin kenellä tahansa aikuisella – mutta opiskelijalla tähän yhtälöön lisätään vielä opiskelu. On vaikea ymmärtää ihmisiä, jotka kaikesta huolimatta uskovat putkitutkintojen mahdollisuuteen, siihen, että toisen asteen opinnoista valmistuttuaan nuori hakeutuu korkeakouluopintojen pariin, opiskelee ja tupsahtaa muutaman vuoden päästä putkesta ulos samassa tai paremmassa elämäntilanteessa kuin aloittaessaan, vain yhtä tutkintoa rikkaampana.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS ja Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ovat viime vuosina alkaneet painottaa vaikuttamistyössään jatkuvasti enemmän opiskelijan työkykyä kuvaavaa opiskelukyvyyn käsitettä. Opiskelukyvyyn käsitteen avulla voidaan tutkia ja kuvata sitä, miten opiskelijan omat voimavarat, opiskelutaidot, opetustoiminta ja opiskeluympäristö tukevat opiskelua. Opiskelukykyä voi ajatella esimerkiksi talona, jonka tukipilareita neljä edellä mainittua osa-aluetta ovat. Vaikka kolme pilaria olisivat tukevia ja vankkoja, yhden tukipilarin heikkous voi hajottaa koko talon. Esimerkkejä on lukemattomia, joista Aalto-yliopistoon liittyvät lienevät ajankohtaisimpia. Esimerkiksi, vaikka uudesta yliopistosta tulisi opetus-toiminnaltaan ja opiskeluympäristöiltään maailman

huippu, eivät opiskelijat menesty, jos opiskelutaidot tai toimeentulo ovat puutteellisia. Tähän raporttiin tutustuessa onkin hyvä pohtia sitä, missä kunnossa tulevien Aallon opiskelijoiden opiskelukyky on – ja mitä yliopisto voi tehdä opiskelukyvyyn tukemiseksi?

Hyvinvointiyhteiskunnassa kun elämme, on koulutuksen yhdenvertaisuuteen pyritty vaikuttamaan monin keinoin, esimerkiksi pitämällä koulutus maksuttomana ja luomalla opintotukijärjestelmä opiskelijoiden toimeentulon turvaksi. Suomalainen yhteiskunta voikin koitua joidenkin tahojen suurten Aalto-unelmien kohtaloksi. Nyky-Suomessa Aallostakaan ei tule eliitin yliopistoa, jossa opiskelevat vain täydelliset opiskelijat. Aallossa tulevat opiskelemaan tavalliset ihmiset samalla tavalla kuin muissakin suomalaisissa yliopistoissa. Aallon ovet aukeavat luultavasti tulevaisuudessa hyvän lukio-opintomenestyksen ja valintakokeiden avulla. Keskimääräistä jonkin verran parempi opiskelija-aines ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö opiskelijoilla olisi samanlaisia ongelmia ja esteitä opinnoissa ja elämässä menestymiselle kuin nykyäänkin. Ilman ihmetekoa myös Aalto-ylioppilaat tulevat esimerkiksi sairastumaan ja joutumaan huolehtimaan toimeentulostaan opintomenestyksensä kustannuksella.

Aaltoja odotellessa marraskuussa 2009

Liisa Lähteenaho

sosiaalipoliittinen sihteeri

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta

YHTEENVETO

Selvityksessä tarkasteltiin Teknillisen korkeakoulun (TKK) sekä Taideteollisen korkeakoulun (TaiK) opiskelijoiden toimeentuloon, opintoihin ja opiskeluolosuhteisiin liittyvää tilannetta. Kyselyn aihepiirit liittyivät korkeakouluopintoihin ja opintosuorituksiin, opintotukeen ja työssäkäyntiin sekä opetusjärjestelyihin, valmistumisaikoihin liittyviin näkemyksiin, ylioppilaskunnan toimintaan sekä opiskelijoiden hyvinvointiin. Kyselyyn vastasi 442 TKK:n ja TaiKin läsnä olevaksi ilmoittautunutta perustutkinto-opiskelijaa ja kyselyn vastausprosentti oli 39. Vastaajat edustivat hyvin opiskelijoiden sukupuoli- ja tiedekuntajakaunaa ja vastaajien joukossa oli eri vuosina aloittaneita ja eri vaiheessa opintojaan olevia opiskelijoita.

Opiskelijat asuvat suhteellisen paljon opiskelija-asunnoissa (57 %), ja erot kahden tutkitun oppilaitoksen välillä olivat tässä selkeitä siten, että TKK:lla opiskelija-asunnoissa asuttiin huomattavasti enemmän.

Vastaajat opiskelivat useimmiten mielestään oikeassa koulutusohjelmassa (77 %). Synnä hakeutua opiskelemaan TaiKiin/TKK:lle korostui odotetusti tutkinto, joskin muillakin syillä oli monelle tärkeää merkitystä.

Opintorahaa nosti 86 prosenttia vastaajista, mikä on suhteellisen suuri osuus. Opintolainaa nostettiin kuitenkin harvakseltaan, ja tärkeimpänä lainan välttämisen synnä oli haluttomuus elää velkarahalla.

Työssäkäynti oli suhteellisen yleistä, tosin vastaamishetkellä 47 prosenttia opiskelijoista ei käynyt työssä, vaan opiskeli päätoimisesti. Syyt työntekoon olivat yhtäältä taloudellisia ja toisaalta uraan liittyviä - taloudellisten syiden painoutuessa kuitenkin hiukan enemmän.

Enemmän aikaa opintoihin käyttävät opiskelijat saavuttivat paitsi enemmän opintopisteitä, myös parempia arvosanoja. Vastaajien opinnot etenivät suhteellisen hitaasti verrattuna viiden vuoden tutkinnon suorittamisen tavoiteaikaan. Vain 25 prosenttia opiskelijoista oli sitä mieltä, että viisi vuotta riittää valmistumiseen heidän kohdallaan. Selvästi tärkeimpiä

syitä tälle olivat vastaajien mukaan opintoihin ja niiden järjestämiseen liittyvät kysymykset, ennen kaikkea liian työläät opintojaksot. Vastaavasti opintojen etenemistä nopeuttaisivat eniten parempi opetus samoin kuin jotkin opiskelijoiden itsensä tehtävissä olevat asiat.

Kysyttäessä sitä, kuinka opintopisteet tai -viikot vastaavat työmääriä löytyi TKK:n opiskelijoiden osalta iso muutos vuoden 2006 vastaavaan kyselyyn verrattuna. Kun vuonna 2006 kursseja piti liian työläinä 33 prosenttia, oli tämä kasvanut tässä kyselyssä 67 prosenttiin. TaiKin opiskelijoilla luku oli 49 prosenttia, joka sekin on suhteellisen korkea.

Aalto-yliostossa opiskelijat näkivät sekä hyviä mahdollisuuksia että esittivät useita pelkoja liittyen erilaisiin uhkakuviin, joita muutos voi tuoda tullessaan. Opiskelijat olivat varsin valistuneita, ja ajatukset yhdistymisestä olivat monipuolisia kohdistuen muun muassa opetusjärjestelyihin, hallintoon, ilmapiiriin ja yleisiin yliopiston toiminnan kysymyksiin.

Opiskelijat olivat suhteellisen selkeästi sitä mieltä, että toimiessaan julkisuudessa ylioppilaskuntien on pitäydyttävä opiskelijoihin liittyvissä kysymyksissä ja vastaavasti toimintaa ei ole suunnattava merkittävästi yleisempiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opiskelijoiden hyvinvointia tarkasteltaessa huomattiin, että erityisesti jaksamiseen ja stressiin liittyvistä ongelmista kärsii suuri osa opiskelijoista.

TOKYO:S OCH THS:S INSTRESSEBEVAKNINGSENKÄT 2009

Sammandrag

I utredningen undersöktes studerandes situation i förhållande till utkomst, studier och studeringsförhållanden i Tekniska högskolan (TKK) och Konstindustriella högskolan (TaiK). Enkätens motivkretsar var förknippade med högskolestudier, studieprestationer, studiestöd, arbete samt organiseringen av studierna, synpunkter om utexamineringstiderna, studentkårens verksamhet samt studerandenas välfärd. Enkäten besvarades av 442 närvaroanmälda examensstuderande på TKK och TaiK, svarsprocenten var 39. De som besvarade enkäten representerar väl studerandenas köns- och fakultetsfördelning, de hade inlett sina studier vid olika tidpunkter och var i olika skeden av sina studier.

Studerande bor förhållandevis mycket i studielägenheter (57 %) och skillnaderna mellan läroanstalterna som undersöktes var tydliga på så sätt att de som studerar vid TKK bor oftare i studielägenhet.

De som svarade ansåg oftast att de studerade inom rätt utbildningsprogram (77 %). Bland orsaker att inleda sina studier vid TaiK/TKK betonades som förväntat examen, fastän även andra orsaker spelade stor roll för många.

86 % av svararna lyfte studiepenning, vilket är en relativt stor andel. Studielån lyftes dock sällan och som största orsak att undvika lån anmäldes ovilja att leva med skuldpenningar. Arbete vid sidan om studierna var relativt allmänt, dock då enkäten besvarades studerade 47 % av studerandena på heltid och arbetade inte. Orsakerna för att arbeta var å ena sidan ekonomiska och å andra sidan förknippade med karriären – de ekonomiska orsakerna betonades ändå aningen mer.

De som använde mer tid för sina studier fick inte enbart mer studiepoäng utan även bättre vitsord. Studierna bland svararna framskred relativt långsamt jämfört med examensmålsättningstiden på fem år. Bara 25 % av de studerande var av den åsikten att de kommer att utexamineras på fem år. De tydligt viktigaste orsakerna för detta var frågor med anknytning

till studierna och organiseringen av dem, framförallt arbetsdryga studieperioder. På motsvarande sätt skulle studierna försnabbas av bättre undervisning samt vissa saker som studerandena själva kan bidra till.

Då svararna tillfrågades hur studiepoängen/-veckorna motsvarade arbetsmängden kunde man skönja bland TKK:s studerande en stor förändring jämfört med motsvarande enkät 2006. Då kurserna 2006 ansågs vara för jobbiga av 33 % hade denna andel vuxit till 67 %. Bland studerande på TaiK var siffran 49 %, vilket också är relativt högt.

Gällande Aalto-universitetet såg studerandena såväl goda möjligheter samt presenterade nya farhågor och hotbilder som förändringen kan föra med sig. Studerandena var rätt så välinformerade och tankarna om fusionen var mångsidiga med fokus på bl.a. organiseringen av studierna, förvaltningen, atmosfären samt universitetets verksamhet i allmänhet.

Studerandena ansåg relativt enhälligt att då studentkårerna uppträder i offentligheten bör de hålla sig till frågor som har anknytning till studerande och inte rikta sig till mer allmänna samhällsliga frågor.

Då studerandes välfärd undersöktes framkom det att en stor del av studerande lider speciellt av problem med anknytning till trötthet och stress.

MEMBER INTEREST SURVEY OF TOKYO AND TKY 2009

Summary

The survey examined the subsistence, studies and study circumstances of students of the Helsinki University of Technology (TKK) and the University of Art and Design Helsinki (TaiK). The topics of the survey were connected with university studies, study attainments, financial aid for students and working and study arrangements, views on graduation time, the Student Union activities and the well-being of students. 442 basic degree students who have registered for attendance responded to the survey and the response rate was 39%. The respondents well represented the gender and faculty distribution of students and the respondents included students who had begun their studies in various years and who were in various phases of their studies.

A relatively large number of students live in student housing (57 %) and the differences between the two examined educational institutions were clear. Living in student housing was much more common at TKK.

In most cases, the respondents considered themselves to be in the right study programme (77 %). The main reason for applying for studies in TaiK/TKK was a degree, as was expected, although other reasons were important for many respondents.

Study grant for students was received by 86 per cent of respondents which is a relatively large proportion. However, only a few took out the student loan and the most important reason for avoiding the loan was the unwillingness to live on debt. Working was relatively common, although at the time of the survey 47 per cent of students did not work but studied full-time. The reasons for working were both financial and career-related. However, financial reasons were slightly more emphasised. The students who spent more time on their studies attained not only more study points but better grades as well. The respondents' studies progressed relatively slowly compared with the five-year target for completing studies. Only 25 per cent of students considered five years to be enough for them

to graduate. According to the respondents, the most important reasons for this were clearly the issues connected with studies and the organising of studies and above all, the study units which were too laborious. Respectively, the progress of studies could be furthered the most by better teaching and some issues which can be affected by students themselves.

When inquired about the amount of work within a study credit/week, there was a significant difference for TKK students compared with the corresponding survey of 2006. In 2006, 33 per cent regarded courses as too laborious, but the number had increased to 67 per cent in this survey. For TaiK students the number was 49 per cent, which is also relatively high.

When considering Aalto University, students saw good opportunities on one hand but also made known several fears connected with various threats which the change could bring. Students were fairly educated and the thoughts concerning the merger were versatile and focused on teaching arrangements, administration, atmosphere and general issues of university operations, among other things.

Students had a relatively clear opinion that when operating in the public sphere, student unions should keep to the affairs which concern students and respectively, activities should not be significantly targeted to the most general societal affairs.

When examining the well-being of students, it was discovered that a large number of students suffer particularly from problems connected with coping and stress.

SISÄLLYS

8	1 JOHDANTO
9	2 KYSELYN TOTEUTTAMINEN
9	2.1 Aineistonkeruu, otos ja vastanneet
10	2.2 Tutkimusmenetelmät ja raportin rakenne
10	2.3 Vastaajien taustatiedot
10	2.3.1 Ikä ja sukupuoli
11	2.3.2 Asuminen
11	2.3.3 Yliopistoon hakeutuminen ja yliopistossa opiskeleminen
12	2.3.4 Opintojen aloitusvuosi ja opintosuoritukset
14	3 OPISKELIJOIDEN TOIMEENTULO JA TYÖSSÄKÄYNTI
14	3.1 Opintotuki
16	3.2 Opiskelijoiden työssäkäynti
18	3.3 Työssäkäynti ja opintojen eteneminen
19	4 OPISKELU
19	4.1 Opintojen eteneminen, kesto ja opiskeluun käytetty aika
22	4.2 Opintoja hidastavat tekijät ja näkemykset opintojen nopeutumiseen vaikuttavista tekijöistä
24	4.3 Opiskeluympäristö
25	4.4 Opiskelijoiden odotukset Aalto-yliopistolta
28	5 OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTI
31	6 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSET YLIOPPILASKUNNAN TOIMINNASTA
33	LÄHTEET
34	LIITE 1. SUOMENKIELINEN SAATEKIRJE
35	LIITE 2. KYSELYLOMAKE

1 JOHDANTO

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnan (TKY) ja Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunnan (TOKYO) vuoden 2009 edunvalvontakyselyn tavoitteena on selvittää Teknillisen korkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun opiskelijoiden toimeentuloon, opintoihin ja opiskeluun liittyvää tilannetta. Selvityksen lähtökohtana on sekä jatkaa TKY:n vuoden 2006 edunvalvontakyselyssä (Viuhko 2006a)¹ käsiteltyjen asioiden selvittämistä että tutkia vuonna 2010 aloittavaan Aalto-yliopistoon liittyviä teemoja. TKY ja TOKYO ovat osallistuneet rinnakkain kyselyn valmisteluun. Joiltain osin raportissa on käytetty vertailuun myös Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan jäsenille tehtyä hyvinvointikyselyä (Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta 2009). Tämän avulla osaa kysymyksistä on voitu kartoittaa kaikkien tulevan Aalto-yliopiston opiskelijoiden osalta.

Vuoden 2006 selvityksessä tarkasteltiin Teknillisen korkeakoulun opiskelijoiden korkeakouluopintoihin, opintotukeen ja toimeentuloon sekä opiskeluun liittyviä asioita. Tähän aiempaan kyselyyn verrattuna nyt on lisätty erityisesti opiskelijoiden hyvinvointiin sekä Aalto-yliopistoon liittyviä kysymyksiä sekä monin osin muokattu kyselyä vastaamaan nykyisiä tarpeita. Tämänvuotisen kyselyn keskeiset aihepiirit koskivat 1) korkeakouluopintoja, 2) opintotukea ja toimentuloa, 3) opiskelua, 4) hyvinvointia sekä 5) vastaajien taustatietoja seuraavasti:

- 1) Kyselylomakkeen ensimmäisessä osiossa kartoitettiin syitä TKK:lle/TAIKiin hakeutumiseen sekä Aalto-yliopistoon liittyviä odotuksia, toiveita ja pelkoja.
- 2) Toisessa osiossa tiedusteltiin opintotuen eri muotojen nostamista ja nostamattomuutta, opintotukikuukausien riittävyttä, opiskelijoiden työssäkäyntiä ja sen syitä sekä kuukausittaisia asumiskuluja.
- 3) Kolmannessa osiossa oli erilaisia opiskeluun liittyviä kysymyksiä. Aiheina olivat muun muassa

opintoaikojen rajauksia ja valmistumisaikoja koskevat näkemykset, opintojen edistymiseen vaikuttavat tekijät, opiskeluympäristöön liittyvät kokemukset, kurssien työmäärään ja opiskeluun käytettyyn aikaan liittyvät näkemykset sekä ylioppilaskunnan kannanottoihin liittyvät mielipiteet.

- 4) Neljännessä osiossa kartoitettiin hyvinvointiin liittyviä kokemuksia sekä liikunnan määrää ja siihen vaikuttavia tekijöitä.
- 5) Lopuksi selvitettiin perustietoja vastaajista (sytymävuosi, sukupuoli, äidinkieli, asuinkunta, perhemuoto) sekä opintoihin liittyen vastaajan tutkinto-ohjelma ja opintojen aloittamisajankohta.

Kyselylomake on raportin liitteenä (ks. liite 2).

Kyselylomakkeen sisällöstä vastasi ohjausryhmä, jossa olivat mukana TKY:sta hallituksen sosiaalipoliittinen vastaava **Elina Kekki** ja sosiaalipoliittinen sihteeri **Liisa Lähteenaho** sekä TOKYO:sta hallituksen puheenjohtaja **Henna Immonen** sekä hallituksen sosiaalipoliittinen vastaava **Riinaliina Asikainen**. Kysymykset muotoiltiin yhteistyössä Opiskelijajärjestöjen tutkimusääntiön (Otu rs.) kanssa. Kyselyn toteutuksesta vastasivat Otuksen toiminnanjohtaja **Aleksis Nokso-Koivisto** ja tutkimusavustaja **Elina Lavikainen**. Kyselyn toteutuksessa asiantuntijana toimi Otuksen tutkija **Anna Niemelä**. Tiivistelmän käänsi ruotsiksi **Joonas Ollila** ja englanniksi **Johanna Kouva**. Raportin taittoi **Teodor Sandström**.

¹ Vuoden 2006 edunvalvontakyselyn vastaukset kerättiin marraskuussa 2005. Tästä huolimatta kyselyä ja sen tuloksia kutsutaan nyt johdonmukaisesti vuoden 2006 kyselyksi sen raportin nimen mukaisesti, jotta sekaannuksia kyselyiden välillä ei tapahdu

2 KYSELYN TOTEUTTAMINEN

2.1 Aineistonkeruu, otos ja vastanneet

Tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin huhti-toukokuussa 2009. Kysely toteutettiin internetkyselynä Webropol-kyselyjärjestelmässä siten, että vastaajille lähetettiin sähköposti ja henkilökohtainen linkki kyselylomakkeeseen. Internetkysely on todettu aiemmissa opiskelijatutkimuksissa hyväksi ja toimivaksi aineistonkeruutavaksi (mm. Öllymäki 2002; Viuhko 2005; Viuhko 2006a). Valtaosalle opiskelijoista internetissä vastaaminen on nykyisin luontevaa ja opiskelijat on mahdollista tavoittaa helposti sähköpostitse.

Otos rajattiin kevätlukukaudella 2009 läsnä oleviin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa vuonna 2003-2008, joilla oli vähintään yksi opintosuoritus viimeisen vuoden ajalta, jotka olivat Suomen kansalaisia ja joilla oli olemassa opiskelijarekisteriin ilmoitettu sähköpostiosoite. Tarvittavat tiedot saatiin Teknillisen korkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun opiskelijarekistereistä huhtikuussa 2009. Otantaväli oli 5, jolloin otoksen kokonaismääräksi tuli 1125 opiskelijaa. TKY:n vuoden 2006 edunvalvontakyselyssä otanta tehtiin tutkinto-ohjelmien suhteelliset koot huomioiden, tänä vuonna vastaava toteutettiin eri yliopistojen välillä yliopistojen koot huomioiden. Perusjoukkoa, otosta ja vastaajia koskevat tiedot on eritelty taulukossa 1.

rosten määrää lisättiin yhdellä, koska vastausprosentti olisi muuten jäänyt pienehköksi. Vastauksia kertyi yhteensä 442 ja vastausprosentti oli 39. Vastausprosenttia voidaan pitää kohtuullisena. Vastausprosentti oli selvästi alhaisempi kuin TKY:n edunvalvontakyselyssä vuonna 2006, jolloin se oli 47 prosenttia ja vuonna 2002, jolloin se oli 41 prosenttia (Viuhko 2006a, 6). Vastausprosentteihin muodostui suuri ero TKY:n ja TOKYO:n jäsenten välille, vastausprosenttien ollessa vastaavasti 43 ja 22 prosenttia. On vaikea arvioida, johtuuko tämä jäsenkunnasta, oppilaitoksesta, suhtautumisesta ylioppilaskuntaan vai suhtautumisesta kyselyihin.

Vastausprosentin laskuun voi vaikuttaa yleinen kyselyiden ja sähköpostitse välitettävän tiedon lisääntyminen, joka vähentää yhden kyselyn huomioarvoa eikä jätä aikaa kyselyihin vastaamiseen. Vastausprosentti laski myös samana ajankohtana kerättyssä Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan toimeentuloseelvityksen aineistossa. Tämänkin perusteella vaikuttaa siltä, että sähköpostin käytössä on tapahtunut muutoksia. Samoin on mahdollista, että kyselyn toteuttaminen kahden ylioppilaskunnan yhteisenä kyselynä heikensi jonkin verran vastausprosenttia: oman ylioppilaskunnan kysely on todennäköisesti läheisempi kuin kahden yhteinen. Jatkossa on harkittava sitä, onko tällä tekijällä merkittävä vaikutus vastaamiseen, ja onko tästä johtuen tällainen kahden eri organisaation jäsenille suunnattu kysely tehtävä kahtena eri lomakkeena eri vastaajaryhmille, vaikka se analysoitaisiin samassa.

	Opiskelijat	Otos	Osuus otoksesta (%)	Vastajien määrä	Osuus vastanneista (%)	Vastausprosentti
TEKNILLINEN KORKEAKOULU	11827	919	82 %	395	90 %	43
TAIDETEOLLINEN KORKEAKOULU	1730	206	18 %	45	10 %	22
TIETO PUUTTUU				2	0	
YHTEENSÄ	13557	1125	100 %	442	100 %	

Taulukko 1. Opiskelijat, otos ja vastaajat korkeakouluittain.

Kysely lähetettiin otokseen valikoituneille opiskelijoille 1.4.2009. Kyselystä lähetettiin kolme muistutusta niille, jotka eivät olleet vastanneet kyselyyn muistutusajan kohtaan mennessä. Kysely sulkeutui 20.5. Muistutuskierron

Aalto-yliopiston osaksi tulee nyt selvityksen kohteena olevien yliopistojen lisäksi myös Helsingin kaupparkeakoulu (HSE). Kaupparkeakoulun ylioppilaskunta KY:n kanssa käytiin keskusteluja hankkeen

kuluessa, ja kyselyä muokattiin sekä tuloksia verrattiin KY:n (2009) toteuttamaan hyvinvointikyselyyn. KY:n kysely on toteutettu marraskuussa 2008, ja se lähetettiin koko jäsenistölle. Kyselyn vastaajamäärä oli 492 ja vastausprosentti 22. Kyselyssä käytettiin osin samoja kysymyksiä kuin nyt raportoitavassa kyselyssä. Aineistosta ei ole tehty julkaisua, mutta KY luovutti tuloksia vertailukäyttöön tämän selvityksen raportointiin. Tuloksia ei voi kaikin osin suoraan vertailla erilaisesta kyselystä johtuen, mutta selvimpiä eroja on tässä raportissa kuvattu niiltä osin, kuin suuria eroja oli.

2.2 Tutkimusmenetelmät ja raportin rakenne

Aineiston analyysissä käytettiin tilastollisia menetelmiä ja aineisto analysoitiin SPSS 16.0 -tilasto-ohjelmalla. Muuttujista otettiin suorat jakaumat prosenttijakaumina. Lisäksi muuttujien välisiä yhteyksiä tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla. Yhteyksien väliset tilastolliset merkitsevyydet testattiin χ^2 -testillä. Jos testin antama p-arvo on pienempi kuin 0.05², todetaan että ero on tilastollisesti merkitsevä. Tulokset raportoidaan kunkin kysymyksen osalta suorina jakaumina ja joidenkin muuttujien välisten yhteyksien osalta kahden muuttujan ristiintaulukointeina. Tulosten rinnalla vertailluista HSE:n opiskelijoiden tuloksista sen sijaan merkitsevyyttä ei ole voitu tarkastella, ja ne on esitetty luvuissa 4.3 ja 5 rinnakkain tämän kyselyn tulosten rinnalla viitteellisinä tietoina.

Raportissa käsitellään aluksi tutkimukseen osallistuneiden taustatietoja ja aineiston edustavuutta sekä

kyselyn toteutusta. Luvussa 3 tarkastellaan TKK:n ja TAIK:n opiskelijoiden toimeentuloa ja työssäkäyntiä. Toimeentuloa tarkastellaan erityisesti opintotuen eri muotojen näkökulmasta ja työssäkäyntiä lukukausien aikaisen työnteon yleisyyden ja työnteon syiden valossa. Neljännessä luvussa käsitellään sellaisia opiskeluun liittyviä kysymyksiä kuten valmistumisaikoihin liittyviä näkemyksiä, opetusjärjestelyitä ja opetuksen tukipalveluita sekä opiskelijoiden odotuksia Aalto-yliopistolta. Viidennessä luvussa tarkastellaan hyvinvointiin liittyviä kokemuksia ja kuudennessa ylioppilaskunnan toimintaan liittyviä näkemyksiä. Raportin viimeisessä luvussa tuloksia vedetään yhteen.

2.3 Vastaajien taustatiedot

2.3.1 Ikä ja sukupuoli

Vastaajista 61 prosenttia oli miehiä ja 39 prosenttia naisia. Jakaumassa naiset ovat lievästi yliedustettuina, kun oppilaitoskohtaiset alemman ja ylemmän tutkinnon suorittajissa naisten osuudet ovat seuraavat: TKK 21, TaiK 63 ja yhteensä 26 prosenttia. Kuten kyselyissä usein, naiset ovat olleet aktiivisempia vastaamaan. Vastaajien iän mediaani oli 23 vuotta ja keskiarvo 24 vuotta. Nuorin vastaaja ilmoitti iäkseen 18 vuotta ja vanhin 70 vuotta.

Vastaajista 92 prosenttia ilmoitti äidinkielekseen suomen, 7 prosenttia ruotsin ja 0,7 prosenttia jonkun muun kielen. Kyselylomakkeeseen oli mahdollista vastata suomeksi tai ruotsiksi.

	TKK		TaiK		Kaikki	
	n	%	n	%	n	%
UUOKRALLA OPISKELIJA-ASUNNOSSA	239	61	11	24	250	57
VAPAILTA MARKKINOILTA HANKITUSSA ASUNNOSSA	68	17	20	44	88	20
OMASSA TAI PUOLISON, VANHEMPIEN TAI SUKULAISTEN OMISTAMASSA ASUNNOSSA	42	11	10	22	52	12
KAUPUNGIN UUOKRA-ASUNNOSSA, ASUMISOIKEUSASUNNOSSA TAI VANHEMPIEN TAI SUKULAISTEN LUONA	40	10	3	7	43	10
MUU	6	2	1	2	7	2

Taulukko 2. Vastaajien asumimuodot ³

² P-arvon avulla tutkitaan kuinka suurella todennäköisyydellä otoksessa havaitut erot ovat olemassa myös perusjoukossa (ks. esim. Mammia 2005, 34). Jos p-arvo on pienempi kuin 0.05, voidaan todeta, että havaitut erot voidaan yli 95 prosentin todennäköisyydellä yleistää perusjoukkoon. Vastaavasti erot ovat tällöin alle viiden prosentin todennäköisyydellä sattumanvaraisia.

³ Taulukossa on yhdistetty joitakin luokkia, tarkempi kysymysmuotoilu on esitetty liitteenä olevassa kysymyslomakkeessa, kysymys 14.

2.3.2 Asuminen

60 prosenttia vastaajista asui Espoossa ja 35 prosenttia Helsingissä. Muutamat vastaajista ilmoittivat olevansa kirjoilla jossakin muualla kuin nykyisessä asuinkunnassaan. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että muualla kuin pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa) asui 2,8 prosenttia vastaajista, mutta kirjoilla muualla kuin pääkaupunkiseudulla oli kuitenkin 4,5 prosenttia. Valtaosa kaikista vastaajista oli tästä huolimatta kirjoilla samassa kunnassa, jossa asuvat.

Puolet vastaajista (52 %) ilmoitti asuvansa yksin omassa taloudessaan tai soluasunnossa. Reilu kolmannes (34 % joista TKK:n vastaajat 33 % ja TaiK:n vastaajat 49 %) asuu kaksin puolisonsa kanssa. 7,7 prosenttia (TKK 8,4 %, TaiK 2,2 %) ilmoitti asuvansa vanhempiensa luona ja 2,5 prosenttia (TKK 1,8 %, TaiK 8,9 %) ilmoitti asuvansa puolison ja lapsen/lasten kanssa. Yksin lapsen/lasten kanssa asui 0,7 prosenttia (TKK 0,5 %, TaiK 2,2 %). Vastaajien asumismuodot on esitetty taulukossa 2. Eri muodoista yleisin oli asuminen vuokralla opiskelijajolossa. Yhteensä erilaisissa opiskelija-asunnoissa asui 57 prosenttia (TKK 61 %, TaiK 24 %) vastaajista.

2.3.3 Yliopistoon hakeutuminen ja yliopistossa opiskeleminen

Vastaajilta kysyttiin, missä koulutus- tai tutkinto-ohjelmassa he opiskelevat. TKK:n organisaatio on muuttanut edellisen toteutetun kyselyn jälkeen. Entisen kahdentoista osaston sijaan TKK:ssa on neljä tiedekuntaa, joissa puolestaan on 19 tutkinto-ohjelmaa. Taideteollisessa korkeakoulussa on puolestaan kuusi osastoa, joita kutakin vastaa koulutusala. Vastaajat on jaoteltu heidän ilmoittamansa tutkinto-ohjelman perusteella tiedekunnittain (TKK) tai korkeakoulukohtaisesti (TaiK), koska osastokohtaiset vastaajamäärät jäivät pieniksi nousten vain kahdessa yli kymmenen vastaajan. Vastaajien jakautuminen tiedekunnittain ilmenee seuraavasta taulukosta. Kuten taulukosta näkyy, vastaajat ovat jakautuneet tiedekunnittain varsin tasaisesti. Osastojen mukaan tehtävien tilastollisten analyysien kannalta ongelmallista on se, että vastaajia on kutakin luokkaa kohti melko vähän. Tästä syystä osastomuuttujaa ei valitettavasti voitu käyttää taustamuuttujana, vaan raportoinnissa on käytetty tarvittaessa tiedekuntaa.

Vastaajilta kysyttiin, kokevatko he opiskelevansa oikeassa koulutusohjelmassa. Valtaosa (76 %) koki olevansa oikeassa koulutusohjelmassa. Tiedekuntien väliltä löytyi tilastollisesti merkitseviä eroja, ja tiedekuntakohtaiset tulokset on esitetty alla taulukossa 4.

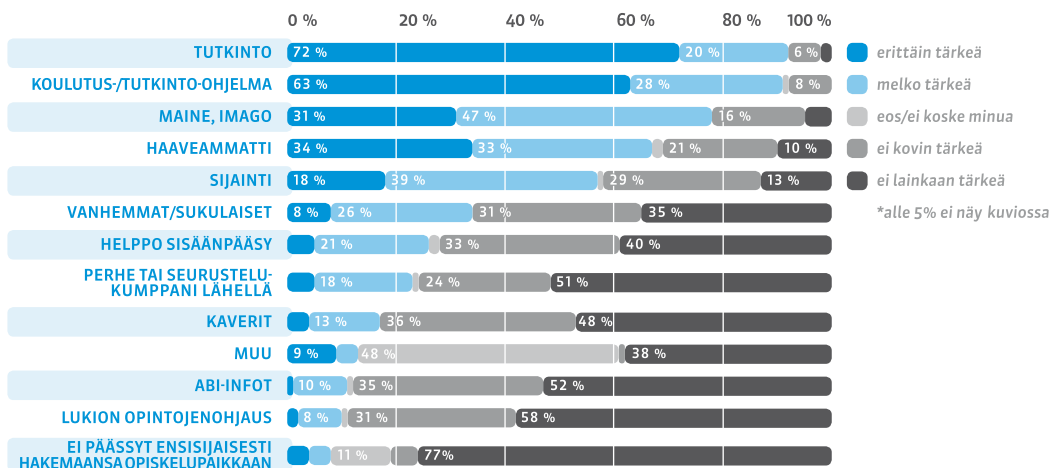
	Prosenttia	Perusopiskelijat	Läsnäolevat	Vastaajaa	prosenttia
ELEKTRONIIKAN, TIETOLIIKENTEEN JA AUTOMAATION TIEDEKUNTA	24 %	3318	2873	109	25 %
INFORMAATIO- JA LUONNONTIETEIDEN TIEDEKUNTA	21 %	2949	2605	80	18 %
INSINÖÖRITIETEIDEN JA ARKKITEHTUURIN TIEDEKUNTA	31 %	4323	3753	140	32 %
KEMIAN JA MATERIAALITIETEIDEN TIEDEKUNTA	12 %	1661	1410	66	15 %
TAIDETEOLLINEN KORKEAKOULU	12 %	1730	1429	45	10 %
TIETO PUUTTUU				2	0 %
YHTEENSÄ	100 %	13981	12070	442	100 %

Taulukko 3. Vastaajat tiedekunnittain.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Eisamaa eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
ELEKTRONIIKAN, TIETOLIIKENTEEN JA AUTOMAATION TIEDEKUNTA	9 %	13 %	9 %	46 %	22 %
INFORMAATIO- JA LUONNONTIETEIDEN TIEDEKUNTA	5 %	9 %	5 %	40 %	41 %
INSINÖÖRITIETEIDEN JA ARKKITEHTUURIN TIEDEKUNTA	7 %	7 %	8 %	33 %	45 %
KEMIAN JA MATERIAALITIETEIDEN TIEDEKUNTA	6 %	17 %	6 %	38 %	33 %
TAIDETEOLLINEN KORKEAKOULU	11 %	2 %	0 %	24 %	62 %
KAIKKI	7 %	10%	7%	38%	39 %

Taulukko 4. Kokee opiskelevansa oikeassa koulutusohjelmassa, %.

Vastaajilta tiedusteltiin myös, mitkä asiat ovat vaikuttaneet heidän hakeutumiseensa TKK:lle/TaiKiin. Lomakkeessa oli lueteltu erilaisia syitä ja vastaajia pyydettiin arvioimaan kunkin syyn merkitystä asteikolla ei lainkaan tärkeä - erittäin tärkeä. Keskeisimmiksi syiksi nousivat odotetusti tutkinto sekä koulutusohjelma, samoin ammattiodotukset ja koulun maine tai imago⁴. Vähiten tärkeitä syitä olivat puolestaan lukion opinto-ohjaus ja abi-info. Hyvin erilaisten syiden vertailu on kuitenkin vaikeaa, eivätkä ne ole yhteismitallisia: syistä esimerkiksi lukion opinto-ohjauksen tavoitteena lienee antaa tietoja ja valmiuksia valintojen tekemiseen, mutta tätä ei silti välttämättä ilmoiteta jälkikäteen varsinaisena syynä tietyn koulutusohjelman valitsemiseen.

Kuvio 1. Syyt hakeutua TKK:lle/TaiKiin, %.

2.3.4 Opintojen aloitusvuosi ja opintasuoritukset

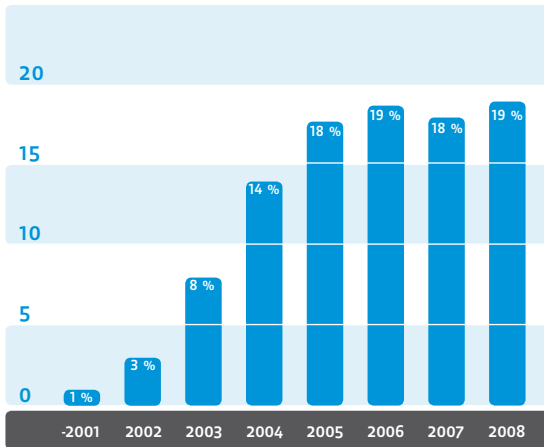
Kyselyn tarkoituksena oli tarkastella ennen kaikkea aktiivisia opiskelijoita, jotta tilastolliset analyysit eivät vääristyisi johtuen hyvin pitkään opiskelleista. Tästä syystä otos rajattiin vuosina 2003 - 2008 aloittaneisiin opiskelijoihin. Valtaosa vastaajista oli aloittanut opintonsa näinä vuosina, mutta vastaajissa oli myös muutama aiemmin aloittanut. Tämä johtunee yksilöllisistä seikoista, joiden takia ymmärrys aloitusvuodesta on eri kuin opintorekisteriin merkitty vuosi; esimerkiksi aloittaminen avoimessa yliopistossa tai vastaavat opinnot eri yliopistossa. Tilannetta tarkastellaan raportissa vastaajien ilmoitusten perusteella.

Ilmoitetut läsnäololukukaudet vaihtelivat yhdestä 18:aan lukukauteen keskiarvon ja mediaanin kummankin ollessa kuusi. Opintojen aloitusvuotta ja läsnäololukukausia tarkastelemalla nähdään, että keskimääräinen vastaaja on opiskellut kolme vuotta, ja että 96 prosenttia vastaajista on opiskellut kyselyn suorittamiseen mennessä enintään seitsemän vuotta. On kuitenkin huomioitava, että opintojen kokonaiskestoa ei vastausten perusteella saada selville, sillä vastaajilta ei kysytty arviota opiskelun kestosta tai arvioitua valmistumisaikaa. Opintojen kesto viittaa siis tässä yhteydessä siihen, kuinka monta vuotta on kulunut siitä, kun vastaajat ovat aloittaneet opiskelun.

Vastaajilta tiedusteltiin heidän TKK:lla/TaiK:ssa suorittamia opintopisteitä⁵ sekä opintasuoritusten painotettua keskiarvoa. Tähän mennessä suoritettujen opintopisteiden määrä vaihteli yhden ja 398 välillä. Opintopisteiden määrän keskiarvo oli 129 ja mediaani 121. Ylemmän korkeakoulututkinnon laajuus on 300 opintopistettä.

⁴ Tarkempi kysymysmuotoilu kysymyslomakkeessa liitteesä 2, kysymys 1.

⁵ Opintasuoritusten kokonaismäärän sai ilmoittaa joko opintoviikkoina tai opintopisteinä. Suurin osa ilmoitti määrän opintopisteinä. Opintoviikkoina ilmoitetut suoritukset muunnettiin opintopisteiksi kertomalla opintoviikkojen määrä 1,5:llä. Opintosuoritukset raportoidaan opintopisteinä.

Kuvio 2. Opintojen aloitusvuosi, %.

Sekä TKK:lla että TaiK:ssa käytetään viisiportaista arvosana-asteikkoa, jossa alin hyväksytty arvosana on 1 ja ylin on 5. Saatujen arvosanojen painotettu keskiarvo vaihteli siten, että 6 prosentilla opiskelijoista tämä oli alle 2 ja vastaavasti 20 prosentilla opiskelijoista yli 4. Loput opiskelijat jakautuivat lähes tasan arvosanojen välille 2-3 (37 %) sekä välille 3-4 (37 %).

3,5 prosenttia vastaajista ilmoitti opiskelevansa tällä hetkellä myös muualla tutkintoon johtavassa koulutuksessa (esimerkiksi Helsingin yliopisto, Hanken, Sibelius-akatemia, Turun yliopisto, Metropolia-ammattikorkeakoulu), mutta kaikki heistä eivät vielä osanneet sanoa, aikovatko he valmistua kyseisistä opiskelupaikoista ja osa ilmoitti, ettei aio valmistua muusta opiskelupaikasta kuin Aalto-yliopistosta. Sen sijaan lähes jokainen muuallakin kuin TKK:lla/TaiK:ssa opiskeleva aikoi valmistua TKK/TaiK/Aalto-yliopistosta siten, että vain 4 prosenttia kaikista vastaajista vastasi ”ehkä” ja yksikään vastaaja ei todennut, että ei aio valmistua TKK/TaiK/Aalto-yliopistosta. Tämän lisäksi 2 prosenttia ilmoitti valmistuvansa muusta koulutuksesta ja hyvinkin suuri osuus, 18 prosenttia vastaajista ilmoitti, että ehkä aikoo valmistua myös muualta. Muualta aikoo valmistua huomattavasti useampi kuin opiskelee muualla, joten vastaajilla on selvästi ajatuksia opiskella tulevaisuudessa myös muita tutkintoja.

3 OPIKELIJOIDEN TOIMEENTULO JA TYÖSSÄKÄYNTI

3.1 Opintotuki

Opiskelijoiden toimeentuloa selvitettiin kysymällä opintotuen eri muotojen (opintoraha, asumislisä ja opintolaina) nostamista, syitä olla nostamatta opintotukea sekä mahdollista työssäkäyntiä. Kyselyssä ei kuitenkaan selvitetty niinkään opiskelijoiden tuloja euromääräisesti, vaan yleisemmin opiskelijoiden toimeentulon osatekijöitä. Opintotuki on usein opiskelijan keskeinen tulonlähde. Kaikki eivät sitä kuitenkaan syystä tai toisesta nosta ja toisaalta monien opiskelijoiden kohdalla opintotuki ei yksinään riitä kattamaan elinkustannuksia.

Vastaajista 86 prosenttia nosti opintorahaa kyselyhetkellä. Asumislisää nosti 76 prosenttia opiskelijoista ja 17 prosenttia nosti opintolainaa. Vain 12 prosenttia opiskelijoista ei saanut kyselyä tehtäessä mitään näistä opintotuen muodoista. Luku oli laskenut merkittävästi vuoden 2006 TKY:n edunvalvontakyselystä, jolloin 31 prosenttia vastaajista ei saanut mitään opintotuen muodoista. Syitä lienee moninaisia, joista todennäköisesti merkittävin on talouden taantuma ja heikko tilanne työmarkkinoilla, jotka ovat tuoneet opiskelijoita takaisin täysiaikaisiksi opiskelijoiksi. Myös opiskelun nopeuden vaatimus on kasvanut, mikä lisää jossain määrin opintotuen käyttöä.

	Opintoraha	Asumislisä	Opintolaina	Ei mitään
TKK	88	78	15	11
TAIK	73	67	36	22
KAIKKI	86	76	17	12

Taulukko 5. Kyselyhetkellä opintotuen eri lajeja nostavien vastaajien osuus, %.

Pääosa (67 %) niistä, jotka eivät nostaneet opintorahaa, oli itse päättänyt olla nostamatta tukea. 20 prosenttia niistä, jotka eivät nostaneet opintorahaa, oli käyttänyt kaikki tukikuukautensa ja 10 prosentilla opintotuki oli katkaistu. Kolme prosenttia niistä, jotka eivät nostaneet opintorahaa, ilmoitti kuuluvansa jonkin toisen sosiaalietuuden piiriin, minkä vuoksi ei ollut oikeutettu opintotukeen. Niistä vastaajista, jotka olivat itse päättäneet olla nostamatta opinto-

rahaa, valtaosalla (61 %) oli syynä ansio- tai pääomatulojen suuruus. Muita syitä päätökselle olla nostamatta tukea olivat vanhempien luona asuminen (16 %), opintotukikuukausien säästäminen (9 %) sekä se, ettei suorita tarpeeksi opintopisteitä (7 %). Muut mahdolliset syyt saivat vain yksittäisiä mainintoja.

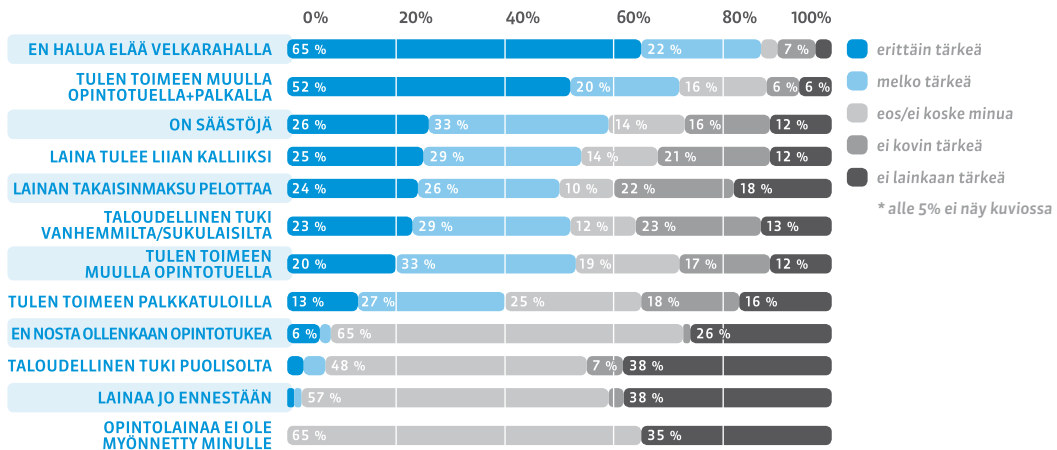
Kyselylomakkeessa tiedusteltiin, onko vastaaja joutunut peruuttamaan tai palauttamaan opintotukea. Kysymyksessä ei määritelty tiettyä ajankohtaa. 66 prosenttia opiskelijoista ei ollut joutunut palauttamaan tai peruuttamaan opintotukea. 26 prosenttia ilmoitti palauttaneensa/peruneensa tukea ansio- tai pääomatulojen suuruuden vuoksi ja kuusi prosenttia siksi, ettei suorita tarpeeksi opintopisteitä.

Vastaajilta tiedusteltiin myös, olivatko he nostaneet opintolainaa koko korkeakouluopintojensa aikana. 27 prosenttia opiskelijoista vastasi nostaneensa opintolainaa jossakin vaiheessa opintojaan. Osuus oli huomattavasti suurempi TaiKin opiskelijoiden (53 %) kuin TKK:n opiskelijoiden (24 %) keskuudessa. Vertailuna kaikista korkeakouluopiskelijoista opintolainaa on nostanut 37 prosenttia (Viuhko 2006b). Näin opintolainan nostaminen on kyselyn perusteella TKK:n opiskelijoilla selvästi vähäisempää kuin kaikilla opiskelijoilla, ja TaiKin opiskelijoilla puolestaan selvästi yleisempää. Lainaa nostaneilla nostetun lainan kokonaismäärä vaihteli 350 euron ja 15 000 euron välillä. Lainan kokonaismäärän mediaani oli 3500 euroa ja keskiarvo lähes 5000 euroa.

Niiltä 73 prosentilta vastaajista, jotka eivät olleet nostaneet opintojensa aikana opintolainaa, tiedusteltiin syitä siihen, miksei lainaa ole nostettu. Vastaajia pyydettiin arvioimaan erilaisten syiden merkitys sen mukaan, kuinka tärkeänä he kutakin syytä pitivät.⁶ Keskeisimmät syyt opintolainan nostamisen välttämiseksi olivat pääpiirteissään samat kuin muissakin tutkimuksissa (esim. Viuhko 2005; Berndtson 2004; Karjalainen 2003). Yleisin ilmoitettu syy oli se, ettei

⁶ Vastausvaihtoehdot olivat "ei lainkaan tärkeä", "ei kovin tärkeä", "melko tärkeä", "erittäin tärkeä" ja "en osaa sanoa/ei koske minua". Tuloksia raportoitaessa tekstissä luokkaan "tärkeä" on yhdistetty melko tärkeä ja erittäin tärkeä.

halua elää velkarahalla. 87 prosenttia niistä, jotka eivät ole nostaneet lainaa, piti tätä melko tai erittäin tärkeänä syynä. 72 prosenttia ilmoitti tärkeäksi syyksi sen, että tulee toimeen muulla opintotuella ja palkkatuloilla. Reilu puolet (58 %) ilmoitti tärkeäksi syyksi sen, että heillä on säästöjä. 54 prosenttia vastaajista piti tärkeänä syynä sitä, että laina tulee liian kalliiksi. Noin puolet vastaajista ilmoitti tärkeäksi syyksi myös sen, että lainan takaisinmaksu pelottaa samoin kuin vanhempien taloudellisen tuen sekä tulemisen toimeen muulla opintotuella. Vastaukset on kuvattu tarkemmin alla kuviossa 3.

Kuvio 3. Syyt olla nostamatta opintolainaa, %.

Syyt olla nostamatta opintolainaa ovat pysyneet varsin samoina TKY:n edunvalvontakyselyyn 2006 verrattuna, selvästi tärkeimpänä periaatteellinen haluttomuus elää velkarahalla.

Suhteessa erityisesti TKK:lta valmistuneiden työllistymisasteeseen⁷ lainan takaisinmaksu pelottaa -perusteen suuri merkitys voi olla yllättävä. Työllistymiseen liittyvät tilastot ovat kuitenkin eri asia kuin opiskeluaikainen kokemus tulevasta työllistymisestä. Vaikka tilastollisesti työllistyminen olisi todennäköistä, koe-

taan kuitenkin valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen, työsuhteiden laatuun ja palkkatasoon liittyvän epävarmuutta ja riskejä. TaiKin opiskelijat olivat nostaneet lainaa huomatta-vasti useammin, vaikka alan työtilanne ei ole yhtä hyvä kuin diplomi-insinöörien, taiteen alan akateemisen työttömyysasteen ollessa noin 7,5 prosenttia⁸.

Opintolainan nostaminen ei ole kovin yleistä yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa. Opintolainaa ei useinkaan mielletä opintotuen osaksi, vaan erilliseksi tulomuodoksi, jonka nostamista pyritään välttämään. Kuten tuloksista nähdään, syy on usein periaatteellinen: ei haluta elää velaksi. Tästä johtuen

lainan sijaan pyritään käyttämään muita toimeentulon mahdollisuuksia. Vaikka opintolainan ehtoja on muutettu ja siihen on liitetty uusi verovähennysmahdollisuus määräajassa valmistuneille, ei opintolainan suosio ole kasvanut kuin vähän: kun kolme vuotta aiemmin opintolainaa oli nostanut 22 prosenttia TKK:n opiskelijoista, oli osuus TKK:n opiskelijoista tässä kyselyssä 24 prosenttia (TaiK 53 %, kaikki vastaajat 27 %).

⁷ Tekniikan Akateemisten Liiton (TEK) mukaan diplomi-insinöörien ja arkkitehtien työttömyysaste oli ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2009 2,2 prosenttia ja vastavalmistuneiden työttömyys vastaavasti hiukan alle 5 prosenttia. Luvut ovat kasvaneet alkaneen laman aikana selvästi, mutta ovat vielä kuitenkin pieniä verrattuna kaikkien työikäisten sekä kaikkien valmistuneiden työttömyysasteisiin. (<http://www.tek.fi/ci/pdf/palkat/tyollisyys/tyollisyyskatsaus012009.pdf>)

⁸ Akavalaiset työmarkkinat 2009.

onko nostanut opintolainaa	Kyllä	Ei
TYÖSKENTELEE PÄÄTOIMISESTI	40	60
TYÖSKENTELEE SIVUTOIMISESTI	36	64
EI TYÖSKENTELE	17	83

Taulukko 6. Opintolainan nostaminen työssäkäynnin mukaan, %.

Jos opintolainan nostamisesta tarkastellaan opiskeluaikaisen, lukukausien aikana tapahtuneen työssäkäynnin valossa, havaitaan, että työssä käyneet ovat nostaneet lainaa huomattavasti useammin kuin ne, jotka eivät ole käyneet töissä⁹. Erityisesti päätoimisesti työskentelevien osalta osuus (40 %) on suurempi kuin niillä, jotka eivät työskentele (17 %). Sivutoimisesti työskentelevät sijoittuvat tähän väliin (36 %) lähelle päätoimisesti työskenteleviä.

Ne, jotka eivät tee opiskelun ohella töitä, rahoittavat elämänsä ilmeisesti jollakin muulla kuin lainalla. Opiskelijatutkimus 2006:n mukaan säästöjen sekä vanhempien ja puolison tuen osuus ovat opintorahan ja asumislisän sekä palkan jälkeen tärkeimpiä opiskelijan tulolajeja (Viuhko 2006b, 40). Tässä selityksessä työssäkäynnin ja lainan nostamisen välisen yhteyden tarkastelussa ei ole huomioitu vastaajien opintojen vaihetta tai ikää, jolloin on myös mahdollista, että osa niistä opiskelijoista, jotka eivät ole nostaneet opintolainaa eivätkä käy töissä, on esimerkiksi vastikään opintonsa aloittaneita ja/tai vanhempiensa luona asuvia. Opiskelijatutkimus 2006:ssa havaittiin, että vanhempien taloudellisen tuen merkitys pienenee iän myötä (mt., 40). Työssäkäynnin ja opintolainan nostamisen välinen yhteys voi liittyä myös siihen, että opiskelija on opiskellut pidempään ja siten ”ehtinyt” jo hankkiutua töihin ja samalla nostaa lainaa todennäköisemmin kuin myöhemmin opintonsa aloittaneet opiskelijat. Niin ikään työssäkäynnin ja lainan nostamisen välinen yhteys voi liittyä työssäkäyvien mahdollisesti parempaan tulevaisuusköön. Työssä olevat toisin sanoen uskaltavat ottaa myös opintolainaa – on muistettava, että yksi keskeisiä syitä opintolainan välttämiseksi oli se, että lainan takaisinmaksu pelottaa. Jo opiskeluaikana työssä käyvät näkevätkin ilmeisesti tulevaisuudessa vähemmän epävarmuuksia kuin työssä käymättömät.

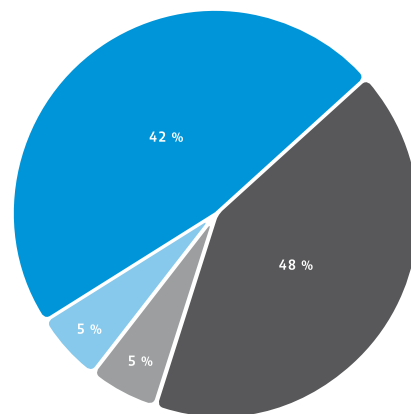
Vaikka yllä on esitetty joitain varauksia, ovat erot opintolainan nostamisessa työssäkäynnin mukaan kuitenkin selkeät. Tähän perustuen voidaan todeta,

että opintolaina ei näytä opiskelijoiden keskuudessa jäsenyvän olennaisesti työnteon vaihtoehdoksi. Sen sijaan se on täydentävä toimeentulon muoto pääasiassa niiden keskuudessa, jotka käyvät töissä opintojen ohella lukukauden aikana. Jos tavoitteena on opintojen nopea eteneminen ja opintolainan tarjoaminen ratkaisuna tähän, on haasteena se, että tulosten perusteella opintolaina ei näytä toimivan työnteon sijaan käytettävänä toimeentulon muotona.

3.2 Opiskelijoiden työssäkäynti

Opiskelijatutkimuksissa selvitetään usein opiskelijoiden työssäkäyntiä, ja työssäkäynti opintojen aikana onkin yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa yleistä (Viuhko 2006b). Työssäkäyntiä on monissa selvityksissä kysytty esimerkiksi edellisen vuoden tai lukuvuoden ajalta. Tässä selityksessä haluttiin saada tietoa siitä, mikä on opiskelijoiden tilanne yhdellä hetkellä kysymyksen kuuluessa ”mikä kuvaa tilannettasi parhaiten tällä hetkellä”. Tästä johtuen tulokset eivät ole suoraan verrattavissa muihin opiskelijatutkimuksiin.

Kuten kuvioista 4 ilmenee, lähes puolet (TKK:n opiskelijoista 48 % ja TaiKin 40 %) opiskelijoista opiskeli päätoimisesti käymättä samalla töissä. Vain hiukan

- Opiskelen päätoimisesti, en käy töissä (42 %)
- Muu (5 %)
- Käyn töissä ja opiskelen sivutoimisesti (5 %)
- Opiskelen ja teen sivutoimisesti töitä (48 %)

Kuvio 4. Lukukausien aikana työssä käyneiden osuudet, %.

⁹ Tässä samoin kuin myöhemmässä työssäkäyntiä suhteessa opiskeluun tehtävissä tarkasteluissa on käytetty kysymyksen ”Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämän hetkistä tilannettasi?” (kysymys 12, ks. Kyselylomake, liite 2) vastauksia, joissa vastaukset on yhdistelty tässä käytettävään kolmeen luokkaan päätoiminen työskentely, sivutoiminen työskentely ja ei työskentele.

pienempi osuus opiskeli ja teki samalla töitä sivutoimisesti (TKK 42 %, TaiK 44 %). Loput jakautuivat tasan noin 5 prosentin osuuksiin niistä, jotka käyvät töissä ja opiskelevat sivutoimisesti (TKK 6 %, TaiK 4 %) sekä jotka ilmoittavat tilanteekseen jonkin muun kuin em. vaihtoehdot (TKK 5 %, TaiK 11 %). Kohtaan muu on luokiteltu ne, jotka käyvät töissä eivätkä opiskele samoin kuin ne, jotka eivät opiskele esimerkiksi äitiysloman, vanhempainloman tai armeijan taikka siviilipalveluksen johdosta. Selvin ero eri yliopistojen välillä oli työssä käymättömien kokopäiväopiskelijoiden osuudessa, joka TKK:lla oli selvästi suurempi. Vastaavasti TaiKin opiskelijoista kohtaan muu kuului huomattavasti isompi osuus.¹⁰

Tuloksia arvioitaessa on pantava merkille, että kyselyä ei lähetetty kaikille opiskelijoille, vaan otos rajattiin edellä kuvatuin tavoin viime vuosina aloittaneisiin, joilla on vähintään yksi opintosuoritus viimeisen vuoden ajalta, ja jotka ovat läsnä olevia. Kaikkien opiskelijoiden joukossa on epäilemättä nyt saatua tulosta selvästi suurempi osuus erityisesti opiskelijoita, jotka käyvät töissä eivätkä opiskele lainkaan tai opiskelevat vain sivutoimisesti.

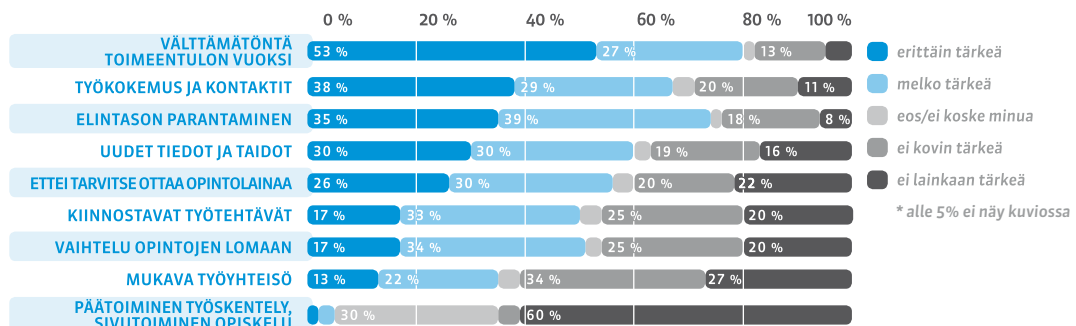
Työssä käyviltä vastaajilta tiedusteltiin myös syitä lukukausien aikaiseen työssäkäyntiin. Vastaajia pyydettiin arvioimaan eri syiden merkitys asteikolla ei lainkaan tärkeä - erittäin tärkeä.

Opiskelijat käyvät töissä ensisijaisesti toimeentulon ja työkokemuksen vuoksi. Työssä käyvistä opiskelijoista 80 prosenttia piti työntöön välttämättömyy-

tä toimeentulolle tärkeänä syynä¹¹ työntökoonsa ja 73 prosenttia näki tärkeänä syynä elintason parantamisen. Näiden rinnalla talouteen liittyvistä syistä 56 prosenttia näki tärkeänä syynä sen, että työntöön kautta voi välttää opintolainan nostamiselta. Riittävän elintason määrittäminen on hyvin henkilökohtaista ja suhteellista: toisen välttämätön voi olla toiselle ylenpalttista. Tuloksista tulee tästä huolimatta selvästi esiin se, että opiskelijat työskentelevät suurelta osin välttämättömän toimeentulonsa saavuttamiseksi, ja taloudelliset syyt ovat tärkeimpiä työssä käymisen perusteita.

Taloudellisten syiden ohella tärkeä työssäkäynnin motiivi on työkokemuksen hankkiminen. 66 prosenttia työssä käyneistä piti työkokemuksen ja kontaktien saamista tärkeänä syynä työntöölle. 61 prosenttia ilmoitti tärkeäksi seikaksi myös uusien tietojen ja taitojen oppimisen ja noin puolet ilmoitti kiinnostavat työtehtävät samoin kuin vaihtelun opintojen lomaan.

Kokonaisuutena lukukauden aikana tapahtuvan työssäkäynnin syyt ovat suhteellisen tasaisesti yhtäältä taloudellisia ja toisaalta uraan liittyviä taloudellisten syiden kuitenkin painoutuessa näistä hiukan enemmän. Vertailussa aiempaan TKY:n edunvalvontakyselyyn muutokset eivät ole kovin suuria, selvimpänä erona se, että nyt käsillä olevassa kyselyssä välttämättömyys toimeentulon vuoksi on noussut selvästi tärkeimmäksi syyksi (Viuhko 2006a). Tämä voi taloudellisen tilanteen kiristymisen lisäksi osin johtua kyselyiden hiukan eri vastaajakunnasta.

Kuvio 5. Lukukausien aikana tapahtuvan työssäkäynnin syyt, %.

¹⁰ Vaikka TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden välinen vertailu ei ollut kaikilta osiltaan tilastollisesti merkitsevä (p=0.25), on tässä selvytyden vuoksi raportoitu kohdittain vastaajien osuudet eri yliopistojen opiskelijoista.

¹¹ Tässä kuten aiemmissakin kyselyissä tärkeänä pidetään vastauksia ”erittäin tärkeä” ja ”melko tärkeä”

3.3 Työssäkäynti ja opintojen eteneminen

Työssäkäynti on monella opiskelijalla tyypillinen osa opiskeluaikaista elämää. Osa opiskelijoista käy töissä vain lukukausien ulkopuolella, osa sivutoimisesti opintojen aikana ja joillekin työssäkäynti on enemmän päätoimista kuin opiskelu. Näiden yhteys on monella tapaa kiinnostava erityisesti ajatellen sitä, missä määrin työssäkävyn opiskelijan opinnot hidastuvat verrattuna kokoaikaiseen opiskelijaan. Lisäksi tässä kyselyssä on selvitetty työssäkäynnin yhteyttä opintosuoritusten määrään, arvosanoihin sekä opiskelijan näkemykseen siitä, riittääkö viisi vuotta valmistumiseen.

Työssäkäynti ja keskimääräinen opiskeluun käytetty aika ovat yhteydessä toisiinsa. Alla olevassa taulukossa on esitetty, kuinka kunkin eri ryhmän (päätoimisesti, sivutoimisesti ja ei lainkaan työssäkävyn) ajankäyttö opiskeluun jakautuu. Merkille pantavaa on, että erot ei lainkaan ja sivutoimisesti työskentelevien välillä ovat sangen pieniä. Toisaalta opiskeluun käytetään varsin suuriakin määriä aikaa viikossa: 3,6 % kaikista vastaajista käyttää opintoihin vähintään 60 tuntia viikossa ja reilu 10 % kaikista vastaajista käyttää opintoihin 50-60 tuntia viikossa – näin suuria aikamääriä ei luonnollisesti löytynyt päätoimisesti työssäkävyn keskuudesta.

Työssäkäynnin yhteyttä opintojen etenemiseen selvitetiin myös tarkastelemalla opintopisteiden kertymistä sekä opintosuoritusten painotettua keskiarvoa työssäkäynnin mukaan. Näiden väliltä ei löytynyt tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä, mutta suuntaa antavasti voidaan todeta, että niillä, jotka eivät käy töissä, opintopisteitä kertyy lukuvoiton aikana hieman enemmän ja opintosuoritusten painotettu keskiarvo on hieman parempi kuin työssäkävyn. Tämän selvityksen valossa ainakaan sivutoiminen työssäkäynti ei kuitenkaan merkittäväällä tavalla vaikuta opintojen etenemiseen. Samansuuntainen havainto tehtiin myös TKY:n vuoden 2006 edunvalvontaselvityksessä, jonka mukaan satunnaisella lukukausien aikaisella työnteolla ei ollut juurikaan vaikutusta opintojen etenemiseen. (Viuhko 2006a, 12).

Opiskeluun käytetty aika/viikko		alle 10 h	10–alle 20 h	20–alle 30 h	30–alle 40 h	40–alle 50 h	50–alle 60 h	vähintään 60 h
TYÖSSÄKÄYNTI LUKUKAUSIEN AIKANA	PÄÄTOIMISESTI	40	20	20	0	20	0	0
	SIVUTOIMISESTI	6	12	30	23	16	10	3
	EI LAINKAAN	3	11	18	30	23	11	4

Taulukko 7. Opiskeluun käytetty keskimääräinen aika viikossa työssäkäynnin mukaan, %.

4 OPISKELU

4.1 Opintojen eteneminen, kesto ja opiskeluun käytetty aika

Seuraavassa taulukossa on esitetty opintopisteiden keskimääräiset määrät eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla. On huomattava, että vuonna 2008 aloittaneet opiskelijat olivat kyselyhetkellä opiskelleet vasta vajaan lukuvuoden. Taulukkoon on laskettu havainnollisuuden vuoksi myös ”lisäys vuodessa” eli ero eri vuonna opintonsa aloittaneiden opintopistemäärissä. Tämä luku ei siis ole opiskelijoiden viime vuoden suoritusmäärä, vaan tässä taulukossa olevien kahden rivin erotus eli se vastaa kysymykseen ”paljonko vuonna X aloittaneella on keskimäärin enemmän opintopisteitä kuin seuraavana vuonna aloittaneella”. Samoin taulukossa ilmoitetaan kertyneiden opintopisteiden mediaani.

Opintojen aloitusvuosi	Op. keskiarvo	Lisäys vuodessa	Op. mediaani
2008	37	37	32
2007	84	46	89
2006	131	47	130
2005	170	39	161
2004	198	28	211
2003	215	17	220

p=0.004

Taulukko 8. Suoritetut opintopisteet aloitusvuotta kohti, keskiarvo ja mediaani

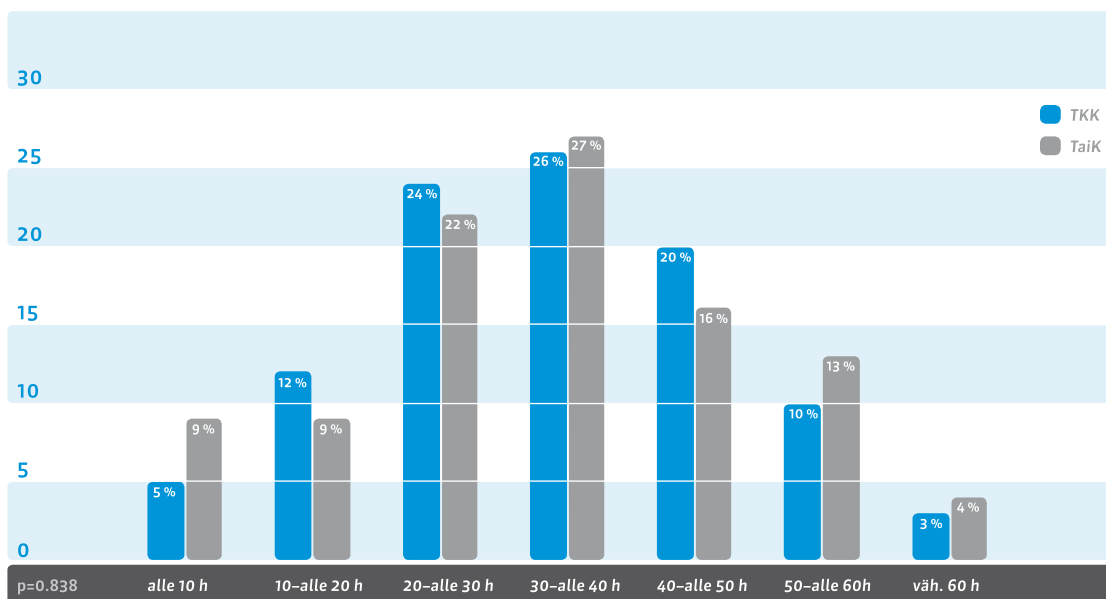
Taulukkoa tarkasteltaessa on huomattava, että pidempään opiskelleissa vastaajaryhmissä alkaa muihin aloitusvuosiin nähden puuttua nopeasti opiskelleita, koska nämä valmistuvat. Tämä vähentää näin tarkasteltua opintopistekertymää, ja näkyy myös vastaajien n-määrissä. Taulukosta ei siksi voida aukottomasti tehdä päätelmää, että opintojen eteneminen hidastuisi opintojen edetessä.

Verrattuna tavoitteeseen suorittaa 300 pisteen tutkinto viidessä vuodessa opintopistekertymät ovat varsin alhaisia – keskiarvon mukainen opiskelija ei yllä edes parhaina vuosinaan kuuden vuoden opiskeluvauhtiin.

Kun tarkastellaan opiskelijoiden opiskeluaikanaan suorittamia vuotuisia opintopistemääriä, nähdään että lähes puolet (45 %) opiskelijoista on suorittanut keskimäärin 20,1–40 opintopistettä vuotta kohti. 41 prosenttia on suorittanut keskimäärin 40,1–60 opintopistettä. Tätä vähemmän, enintään 20 opintopistettä vuodessa on suorittanut 8 prosenttia opiskelijoista ja 6 prosenttia on suorittanut 60,1–80 opintopistettä. Vastaajista vain hiukan reilu prosentti – kuusi vastaajaa – on suorittanut enemmän kuin 80 opintopistettä vuodessa.

Opiskelijoilta kysyttiin myös näiden viikoittaista opintoihin käyttämäänsä aikaa. Nämä jakaantuivat alle 10:stä yli 60 tuntiin kuvion 6 mukaisesti. TaiKin opiskelijoiden keskuudessa vaikuttaa olevan hiukan enemmän sekä erityisen vähän että erityisen paljon opintoihin aikaa käyttäviä¹². Tämä ero ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä, vaan erojen oppilaitosten välillä jäädessä pieniksi ne ovat vain viitteellisiä.

¹² Tässä kohdassa on tulkittu erityisen vähän = alle 10 tuntia ja erityisen paljon = yli 50 tuntia viikossa.

Kuvio 6. Kuinka paljon käyttää viikossa aikaa opiskeluun (%).

Tämä kysymys oli varmasti vastaajille yksi vaatim-
 pnia arvioida: ajan käyttöä voi arvioida hyvin eri tavoin
 ja laajuuksissa – miten otetaan huomioon vaikkapa
 tenttiin luvussa pidettävät tauot, matkustus, ja kuin-
 ka ylipäänsä huomioidaan erilaiset opintomuodot kun-
 ten luennot, harjoitukset, tentteihin lukeminen jne.
 Keskimääräistä opiskeluun käytettyä aikaa voi myös
 olla hankala arvioida, koska käytetty aika usein vai-
 telee lukuvuoden sisällä paljonkin. Näistä epävar-
 muuksista huolimatta vaikuttaa, että tyypillinen
 ajankäyttö opiskeluun on hyvin lähellä kaikkien
 yliopisto-opiskelijoiden ajankäyttöä Opiskelijatut-
 kimus 2006:n mukaan (Viuhko 2006b). Kun otetaan
 huomioon suhteellisen yleinen työssäkäynti, vai-
 kuttaa työhön ja opiskeluun käytettävä kokonais-
 työaika asettuvan hyvin samaan luokkaa kuin em.
 tutkimuksessa (38 tuntia) ja samalla lähellä suoma-
 laisten tyypillistä viikkotyöaikaa.

Viikoittainen opintoihin käytetty aika on ennalta
 arvattavalla tavalla yhteydessä siihen, kuinka opin-
 not etenevät. Tässä selvityksessä tätä vertailtiin tar-
 kastelemalla viikoittain opiskeluun käytettyä aikaa

ja opiskeluvuodessa kertyneitä opintopisteitä, ku-
 ten taulukosta 9 ilmenee. Alle 20 tuntia opiskeluun
 käyttävistä juuri kukaan ei ollut saanut yli 60 opin-
 topistettä vuodessa, kun taas vähintään 40 tuntia
 käyttävissä tällaiset suuretkin opintopistekerty-
 mät olivat yleisempiä. Tätä vertailua tulkittaessa
 on huomattava, että keskimääräiset opintopisteet
 vuotta kohden on tarkasteltu koko opiskeluajalta,
 kun taas viikko-opiskeluajassa ei ollut määritetty
 tarkastelujaksoa – ja siinä vastaajat ovat todennä-
 köisesti arvioineet viimeaikaista esim. viimeisen lu-
 kukauden tilannettaan. Tästä johtuen myös hyvin
 pienellä ajankäytöllä on joitain suurehkon opinto-
 pistekertymän vastaajia ja päinvastoin. Jos taulukon
 lukuja tarkastellaan keskiarvoina kaikilta vastaajil-
 ta, suoritettiin opintopisteitä vuodessa keskimää-
 rin 40 (mediaani samoin 40), ja tähän käytettiin
 aikaa 34 tuntia viikossa¹³. Luvuista voidaan tehdä
 havainnollisuuden saavuttamiseksi myös pidemmäl-
 le meneviä, joskin vain suuntaa-antavia laskelmia.
 Tällä työtahdilla jos opiskelijat olisivat käyttäneet
 40 tuntia viikossa opiskeluun, olisi opintopisteitä
 saavutettu keskimäärin 47. Jos vertaillaan tätä ta-
 voitetasoon, 60 opintopisteen saavuttamiseen vuodessa,
 ovat opintopisteet opiskelijoiden käyttämä
 työaika tarkastellen kyselyn oppilaitoksissa ylikuor-
 mittuneita, opiskelu on joiltain osin tehotonta ja/tai
 tehokkaita opiskeluviiikkoja vuodessa on vähemmän
 kuin on tavoiteltu.

¹³ Koska kyselylomakkeessa aika ilmoitettiin kymmenen tun-
 nin tarkkuudella kuten tässä on raportoitukin, on keskiarvo-
 varten tuntimäärä on arvioitu oletuksella, että esim. 10 - alle
 20 tuntia vastanneet ovat käyttäneet opiskeluun 15 tuntia
 ts. aina puolivälissä ko. 10 tunnin hajontaa olevan tuntimää-
 rän. Vähintään 60 tuntia käyttäneitä oli vain 15 vastaajaa,
 joten arviointi 65 tuntiin ei tuottane suurta virhettä myös-
 kään siinä ryhmässä.

Opiskeluun käytetty aika/viikko	Opintopisteet opiskeluvuotta kohden				
	Enint. 20	20,1 - 40	40,1 - 60	60,1 - 80	Yli 80
ALLE 10 h	27	32	41	0	0
10-ALLE 20 h	12	60	24	2	2
20-ALLE 30 h	11	48	38	2	2
30-ALLE 40 h	4	46	48	2	1
40-ALLE 50 h	5	34	46	15	0
50-ALLE 60 h	5	37	42	14	2
VÄHINTÄÄN 60 h	7	60	27	0	7

Taulukko 9. Opintoviikot/opiskeluvuosi opiskeluun käytetyn ajan mukaan, %

Opiskeluun käytetty aika on myös yhteydessä opintosuoritusten arvosanojen painotettuun keskiarvoon. Mitä enemmän vastaaja oli käyttänyt aikaa opiskeluun, sitä parempi suoritusten arvosanojen keskiarvo oli. Parhaassa luokassa oleva keskiarvo (4–5) oli yli kolmanneksella niistä, jotka käyttivät opiskeluun viikossa aikaa vähintään 50 tuntia, mutta ainoastaan pienellä osalla niistä, jotka käyttivät aikaa opiskeluun alle 20 tuntia viikossa. Vastaukset tähän on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa. Yllättävä kohta on alle 10 tuntia käyttäneiden korkea luku korkeimmassa keskiarvossa. Tätä selittänee jo aiemmin kuvattu tilanne, jossa käytettävä aika on arvioitu viimeaikaisen tilanteen mukaan, mutta keskiarvo koskee koko opiskeluaikaa. Alle 10 tuntia käyttävissä on siis joukossa henkilöitä, jotka ovat opiskelleet aktiivisemmin, mutta nyt kyselyn aikaan keskittyvät esim. työntekoon tai ovat vanhempainvapaalla tms.

Opiskeluun käytetty aika/viikko	opintosuoritusten painotettu keskiarvo			
	alle 2	2-alle 3	3-alle 4	4-5
ALLE 10 h	10	38	29	24
10-ALLE 20 h	14	50	30	6
20-ALLE 30 h	7	37	41	16
30-ALLE 40 h	6	47	29	18
40-ALLE 50 h	0	28	44	27
50-ALLE 60 h	5	12	50	33
VÄHINTÄÄN 60 h	8	31	23	39
KAIKKI	6	37	37	20

Taulukko 10. Opintosuoritusten painotettu keskiarvo opiskeluun käytetyn ajan mukaan, %.

Opiskeluun käytetyn ajan lisäksi opiskelijoilta kysyttiin, riittääkö viisi vuotta omalla kohdalla valmistumiseen.¹⁴ Vain joka neljäs eli 25 prosenttia (TKK 23 %, TaiK 44 %) vastaajista oli sitä mieltä, että viisi vuotta riittää. Vastaavasti 75 prosenttia opiskelijoista ilmoitti, että viisi vuotta ei riitä. Kaikista vuosikursseista enemmistö oli sitä mieltä, että viisi vuotta ei riitä valmistumiseen aina 2008 opintonsa aloittaneisiin asti. Kysymyksessä ei kysytty tai huomioitu sitä, onko viisi vuotta ylipäänsä realistinen aika suorittaa tutkinto tai välttämättä taroituksenmukaisin vaihtoehto, vaan kysyttiin tilannetta vastaajan omalla kohdalla. Kuten kuvasta alempana nähdään, ovat myös jotkut 6. vuoden opiskelijat vastanneet 5 vuoden riittävän. Tätä voivat selittää poissaolokaudet: tässä taulukossa vertailu on tehty opintojen aloittamisvuoden perusteella. Osa vastaajista toi avovastauksissaan esiin sen, ettei valmistuminen viidessä vuodessa ole mahdollista tai ettei se ole edes haluttu tavoite. Nämä vastaukset tulivat esille, kun tiedusteltiin syitä siihen, miksi viisi vuotta ei riitä valmistumiseen. Vastaavia tuloksia on saatu valtakunnallisella tasolla. Rantasen ja Liskin (2009, 76–77) tutkimista ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoista 65 prosenttia ei pitänyt realistisena teknillisen alan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista viidessä vuodessa.

Opintojen edetessä optimismi vaikuttaa vähenevän. Kun ensimmäisen vuoden opiskelijoista vielä 37 prosenttia arvioi viiden vuoden riittävän, tapahtuu erityisesti kolmen vuoden jälkeen selkeää lannistumista, ja usko valmistumiseen viidessä vuodessa laskee selkeästi.

Vuosikurssi	Riittää	Ei riitä
1.	37	63
2.	28	72
3.	33	67
4.	12	88
5.	23	77
6.	11	89
7.	0	100
KAIKKI	25	75

Taulukko 11. Riittääkö viisi vuotta valmistumiseen vuosikursseittain, %.

¹⁴ 1.8.2005 voimaantulleen yliopistolain muutoksen mukaan nyt tarkasteltavien ylempien tutkintojen tavoitteellinen suoritusaika on viisi vuotta ja opinto-oikeus on rajattu yhteensä seitsemään vuoteen.

4.2 Opintoja hidastavat tekijät ja näkemykset opintojen nopeutumiseen vaikuttavista tekijöistä

Vastaajilta, jotka ilmoittivat, että viisi vuotta ei heidän kohdallaan riitä valmistumiseen, kysyttiin jatkokysymyksenä arvio eri syiden merkityksestä tälle. Selvästi tärkeimpänä syynä nousi esille opintojaksojen liika työläys, jota piti tärkeänä syynä 71 prosenttia vastaajista. Seuraavakin syy liittyi samaan teemaan: vastaajista puolet (50 %) piti tärkeänä syynä sitä, että tutkinnossa on liikaa opintojaksoja. Näiden jälkeen seuraavina olivat työssäkäynti (37 %) sekä aktiivisuus opiskelijajärjestöissä (29 %). Vastaajat tunnistivat itsekkriittisesti myös laiskuuden (28 %) sekä aikaa vievän harrastuksen (21 %). Syyt on eritelty tarkemmin alla olevassa kuviossa. Kaikissa yllä mainituissa luvuissa on esitetty vastausvaihtoehtojen melko tärkeä ja erittäin tärkeä summa.

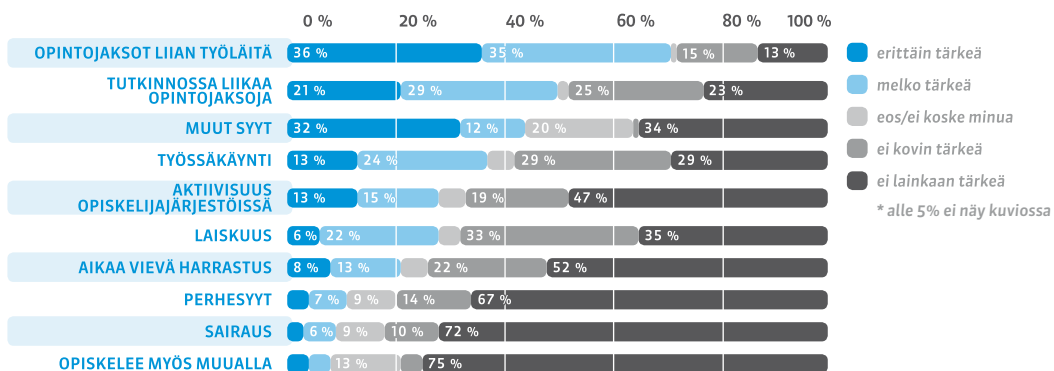
Opintojaksojen työläys, aktiivisuus opiskelijajärjestössä sekä muut syyt olivat tekijöitä, joissa korostui muita useammin vastausvaihtoehto erittäin tärkeä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos näillä syillä oli vastaajalle merkitystä, merkitys oli usein vastaajalle iso. Vastakohtaisesti laiskuus ei ollut monellekaan erittäin tärkeä, mutta kuitenkin isohkolle joukolla melko tärkeä.

Tässä tarkasteltuja syitä arvioitaessa on pidettävä mielessä, että vastaajat käyttävät keskimäärin 34 tuntia viikossa opiskeluun. Kun sama henkilö voi lisäksi käydä työssä ja hänellä voi olla lisäksi aikaa vievä harrastus, ovat useimpien opiskelijoiden tavoitteet selvästi korkealla. Eriyisesti tapauksissa, joissa opiskellaan ja tehdään töitä paljon, tämän rinnalla ei välttämättä kaikissa tapauksissa olisi edes järkevää vähentää varsinkaan liikuntaharrastuksia, vaikka se tunnistetaan tavaksi nopeuttaa opintoja.

Opiskelijat tarkasteltavissa oppilaitoksissa ovat jo sisään oppilaitokseen tullessaan valikoituja ja yleensä motivoituneita ja sikäli laiskuuden nouseminen suhteellisen merkittäväksi syyksi voi kertoa laiskuuden sijaan paikoin myös itsekkriittisyydestä ja korkeista tavoitteista. Samoin se voi kertoa siitä, että viiteen vuoteen rajatun opintoajan vuoksi opiskelija tuntee itsensä laiskaksi, vaikka suorittaisikin paljon opintopisteitä.

Useimmat tunnistetuista tekijöistä ovat sellaisia, joihin opiskelija ei voi vaikuttaa itse, erityisesti opintojaksojen työläys ja tutkinnon opintojaksot. Myös työssäkäynti koetaan usein taloudellisenä välttämättömyytenä, ja muutkin syyt ovat laiskuutta lukuun ottamatta pääasiassa vaikeasti vältettäviä tai varsin perusteltuja elämän kokonaisuudessa. Kysymyksen vastauksista paljastuu se kenttä, jossa opiskelijat joutuvat tekemään kompromisseja: yleisesti ottaen nuoren ihmisen elämän kokonaisuus.

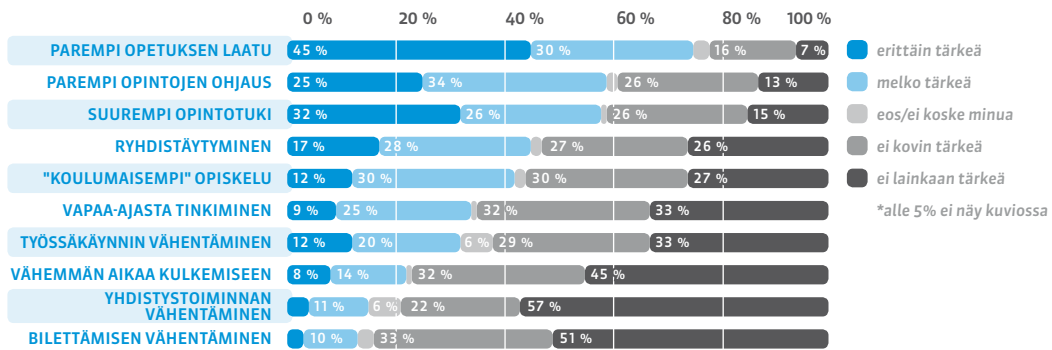
Avovastauksissa tärkeänä syynä sille, että valmistuminen ei ole mahdollista viidessä vuodessa, mainittiin useita kertoja opiskelijavaihto. Samoin kiinnitettiin huomiota opetusjärjestelyihin ja opintojen laajuuteen, joka nousee yli viiden vuoden. Jonkin verran tutkinnossa nähtiin myös olevan hyödyttömiä kursseja, joille ei nähdä yhteyttä tarvittavaan osaamiseen tai jotka eivät motivoi suorittamaan opintoja. Samoin muutama opiskelija tunnsti opintojen alussa olleen hitautta itsenäisen elämän, opiskelun ym. oppimisessa. Samoin mainittiin haluttomuus valmistua työttömäksi, jonka takia valmistumista lykätään opintojen lopulla tarkoituksella. Muutama vastaaja myös arvioi omassa oppilaitoksessaan olevan työläämpiä kursseja kuin muissa yliopistoissa. Samoin stressi mainittiin joitakin kertoja. Osa vastaajista myös kyseenalaisti sen, että viidessä vuodessa ylipäänsä pitäisi valmistua.

Kuvio 7. Miksi 5 vuotta ei riitä valmistumiseen, eri syiden merkitys (%).

Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mitkä seikat nopeuttaisivat opintoja. Tämä kysymys esitettiin kaikille, eikä ainoastaan niille, joiden mielestä viisi vuotta ei riitä valmistumiseen. Myös tämän yhteydessä tuli esille, että kaikki opiskelijat eivät halua opintojensa nopeutuvan tai eivät pidä viittä vuotta tavoiteltavana opintojen kestona.

Vastaajien mielestä keskeisimpiä opintoja nopeuttavia tekijöitä olisivat parempi opetuksen laatu (75 %) ¹⁵ ja parempi opintojen ohjaus (59 %). Selvästi yli puolet vastaajista (58 %) oli myös sitä mieltä, että suurempi opintotuki nopeuttaisi opintoja. Tämän jälkeen seuraavia olivat ryhdistäytyminen (laiskuuden vähentäminen), koulumaisempi opiskelu, vapaa-ajasta tinkiminen sekä työssäkäynnin vähentäminen. Vastaukset on eritelty tarkemmin alla olevassa kuviossa.

Kuvio 8. Mitkä seikat nopeuttaisivat opintoja, eri syiden merkitys, %.

Vastausten perusteella opiskelijat kokevat, että selvästi tärkeimmät asiat ovat korkeakoulun opetukseen liittyviä. Tässä vastaajat tarjoavat haasteen oppilaitoksille: millä tavoin kehittää opetusta ja ohjausta? Samoin toive koulumaisemmasta opiskelusta suuntautuu oppilaitoksille: selvästikään kaikkien vastaajien kannalta "akateeminen vapaus" ja siihen kuuluva suuri itsenäisyys ei ole tehokkain tapa suorittaa opintoja. Viiden vuoden tavoiteaika opintojen suorittamisessa ei välttämättä ole myöskään ongelmitta sovitettavissa yhteen tämän akateemisen vapauden perinteen kanssa. Toisaalta opiskelijat ovat myös itsekriittisiä: ryhdistäytyminen, vapaa-ajasta tinkiminen ja työssäkäynnin vähentäminen ovat kes-

keisesti opiskelijan itsensä tehtävissä olevia asioita. Sen sijaan suhteellisen korkealle merkityksessä nouseva opintotuen kasvattaminen on valtiovallan rahoitavissa – pääkaupunkiseudulla tässä näkynevät vielä korkeat asumiskustannukset, jotka tekevät opintotuesta pääasiallisena toimeentulon muotona usein riittämättömän. Opintotuki kytkeytynee opintojen etenemiseen nimenomaan ajankäytön, työssäkäynnin ja taloudellisten edellytysten kautta.

Vapaa-ajasta tinkiminen on opiskelijoiden ilmoittamana opintojen nopeuttamiskeinona kiinnostava ja kaksiteräinen miekka. Hyvinvoinnin kannalta myös opiskelua ja mahdollista työntekeä tasapainottava vapaa-ajan liikunta, muu toiminta ja rentoutuminen ovat opiskelukyvyn kannalta eduksi ja perusteltua. Epäilemättä se, että osa vapaa-ajasta käytettäisiin

opiskeluun, voisi ainakin lyhyellä tähtämellä nopeuttaa opintoja. Opiskelijalta ei kuitenkaan voitane edellyttää sellaista panostusta opiskeluun, ettei vapaa-ajan viettämiseen ole myös kohtuullisia mahdollisuuksia. Tämän rinnalla on pantava merkille, että ryhdistäytymisen ilmoitti keinoksi 45 prosenttia vastaajista. Tämä ryhdistäytyminen lienee sellaista vapaa-ajan vähentämistä tai opiskelun tehostamista, joka on tarpeen, jotta opinnot voidaan suorittaa loppuun, mutta jättää vielä sopivasti tilaa myös vapaa-ajalle.

Vastaajilta tiedusteltiin myös heidän näkemystään siitä, vastaavatko kurssien opintopistemäärät keskimäärin kurssien työmäärää. 33 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että opintopistemäärät vastaavat työmäärää. 65 prosenttia vastaajista ilmoitti, että opintopistemäärät eivät vastaa työmäärää, vaan kurssit

¹⁵ Tärkeänä on pidetty myös tässä kysymyksessä vastauksia erittäin tärkeä sekä melko tärkeä. Kysymyksessä oli lueteltu valmiiksi vaihtoehdot, joihin kaikkiin tuli ottaa kantaa (ks. liitteenä oleva kyselylomake).

ovat liian työläitä saataviin opintopisteisiin nähden. Kaksi prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kurssit ovat kevyempiä kuin niistä saatavat opintopisteet. Tulokset on eritelty tiedekunnittain/yliopistoittain alla olevassa kuviossa. Tiedekunta tarkoittaa tässä vastaajan omaa tiedekuntaa, ei suoraan tietyn tiedekunnan tarjoamien kurssien kuormittavuutta opiskelijoiden opiskellessa eri tiedekuntien järjestämiä kursseja. Tiedekuntien järjestämien kurssien välinen kuormittavuusvertailu ei ole siis tehtävissä suoraan tämän taulukon avulla, vaan erot ovat tässä suhteessa suuntaa-antavia.

Yliopisto-opiskelijoiden terveystutkimuksen aineiston (Kunttu & Huttunen 2009) mukaan kaikista yliopisto-opiskelijoista juuri teknisen alan opiskelijat kokevat muita useammin hukkuvansa opintoihin liittyvään työmäärään. Terveystutkimuksen aineistossa 75 prosenttia teknillistieteellisen alan opiskelijoista vastasi olevansa samaa tai täysin samaa mieltä väitteen "tunnen hukkuvani opintoihini liittyvään työmäärään" kanssa. Vastaava osuus taideteollisen alan opiskelijoilla oli kahdeksan prosenttia. Tässä kyselyssä kysytty asia oli hiukan erilainen, mutta ero oli samansuuntainen.

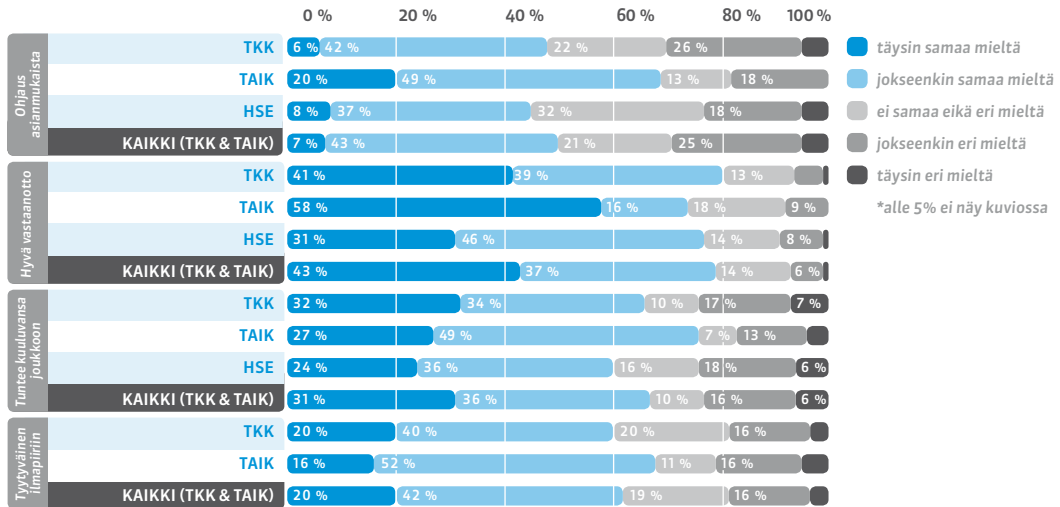
	Kurssit liian työläitä	Vastaavat	Kurssit liian kevyitä
INFORMAATIO- JA LUONNONTIETEIDEN TIEDEKUNTA	71	29	0
INSINÖÖRITIETEIDEN JA ARKKITEHTUURIN TIEDEKUNTA	68	31	1
KEMIAN JA MATERIAALITIETEIDEN TIEDEKUNTA	65	34	2
ELEKTRONIIKAN, TIETOLIIKENTEEN JA AUTOMAATION TIEDEKUNTA	64	31	5
TAIDETEOLLINEN KORKEAKOULU	49	49	2
KAIKKI OPISKELIJAT YHTEENSÄ	65	33	2

Taulukko 12. Vastaavtko kurssien opintopistemäärät keskimäärin työmäärää tiedekunnan mukaan, %.

Nyt saaduissa tuloksissa on valtava ero vuoden 2006 TKY:n edunvalvontakyselyyn: silloin 60 prosentin mielestä kurssien opintopiste-/opintoviikkomäärät vastasivat työmääriä, 33 prosenttia piti niitä liian työläinä ja 2 prosenttia liian kevyinä. Nyt tilanne on kääntynyt lähes päinvastoin. Tähän vaikuttanee jossain määrin se, että viiden vuoden tavoiteaika on tehnyt opiskelijat entistä tietoisemmiksi tavoitteista ja ajankäytöstä. Tämä ei selitä kuitenkaan koko eroa, vaan tulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että TKK:n tutkintojen kehittämisessä ja siirtymisessä opintopisteisiin on tapahtunut jotain, joka on aiheuttanut sen, että opiskelijat kokevat kurssit aiempaa huomattavasti useammin opintopistelaaajuksiinsa nähden aiheuttoman raskaiksi. TaiK:n osalta vastaavaa historia-tietoa ei ole saatavilla. Vertailussa TKK:uun TaiKin kurssien kuormittavuus on kuitenkin selvästi kohtuullisempi: TaiKin opiskelijoista vain 49 prosenttia kokee kurssit liian työläiksi verrattuna TKK:n tiedekuntien 64 – 71 prosenttiin. Samansuuntaisia tuloksia teknillistieteellisen alan opintojen kuormittavuudesta ilmeni Rantasen ja Liskin (2009, 77) tutkimuksessa, jossa vain 32 prosenttia tutkituista ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoista piti opintojen mitoitusta sopivana, joka toisen pitäessä opintoja liian työläinä.

4.3 Opiskelu ympäristö

Vastaajia pyydettiin arvioimaan myös neljää opiskelu ympäristöön liittyvää väittämää. Väittämät kuuluivat ”Saamani ohjaus on ollut asianmukaista”, ”Minut on otettu hyvin vastaan opiskelijajohdeisossani”, ”Tunnen kuuluvani yliopistoni tai oman koulutusohjelmani opiskelijoiden joukkoon” sekä ”Olen tyytyväinen opiskelu ympäristöni ilmapiiriin”. Kysymyksen yhteydessä viimeinen kohta määriteltiin vielä seuraavasti ”Opiskelu ympäristöllä tarkoitetaan tässä laitosta tai vastaavaa lähiympäristöä. Ilmapiirillä tarkoitetaan mm. yhteenkuuluvuutta, tiedonkulkua, opiskelijoiden kohtelua ja vaikutusmahdollisuuksia.” Vastaajien tekemät arviot on esitetty ohessa. On huomattava, että kahdessa viimeisessä väittämässä TKK:n ja TaiKin välinen ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä, ks. tarkemmin kuvan yhteydessä oleva alaviite. Tuloksia vertaillaan kolmen väittämän osalta KY:n (2009) hyvinvointiselvityksen tuloksiin.

Kuvio 9. Opiskelu ympäristöväittämät korkeakouluittain, %.¹⁶

Väittämät laadittiin luonteeltaan lähtökohtaisen positiivisiksi, hyvää opiskelu ympäristöä kuvaaviksi. Näistä väittämistä ensimmäisen eli ohjauksen väittämän kanssa oltiin selvästi vähiten samaa mieltä. Opiskelu ympäristön tässä kysytyistä piirteistä ohjauksen nousee selvästi tärkeimmäksi kehityskohteeksi kyselyn perusteella. Kaikista opiskelijoista noin puolet, ja TKK:n opiskelijoista alle puolet oli vähintään jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. TaiKin opiskelijoiden näkemykset olivat vastaavasti TKK:aa myönteisempiä. HSE:n opiskelijoiden keskuudessa näkemykset ohjauksesta olivat hyvin samansuuntaisia kuin TKK:n opiskelijoilla.

Toisessa kysymyksessä, jossa oppilaitosten välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero – vastaanotossa opiskelijayhteisöön – muodostui ero toisin päin. TKK:n opiskelijoista suurempi osuus oli vähintään jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, tosin ero oli vain muutamien prosenttien luokkaa. Kummassakin korkeakoulussa enemmistö vastaajista piti vastaanottoa hyvänä. HSE:n opiskelijat sijoituivat TKK:n ja TaiKin väliin näkemyksissään vastaanotosta opiskelijayhteisössä. Kahdessa muussa kysymyksessä eri mieltä olevien

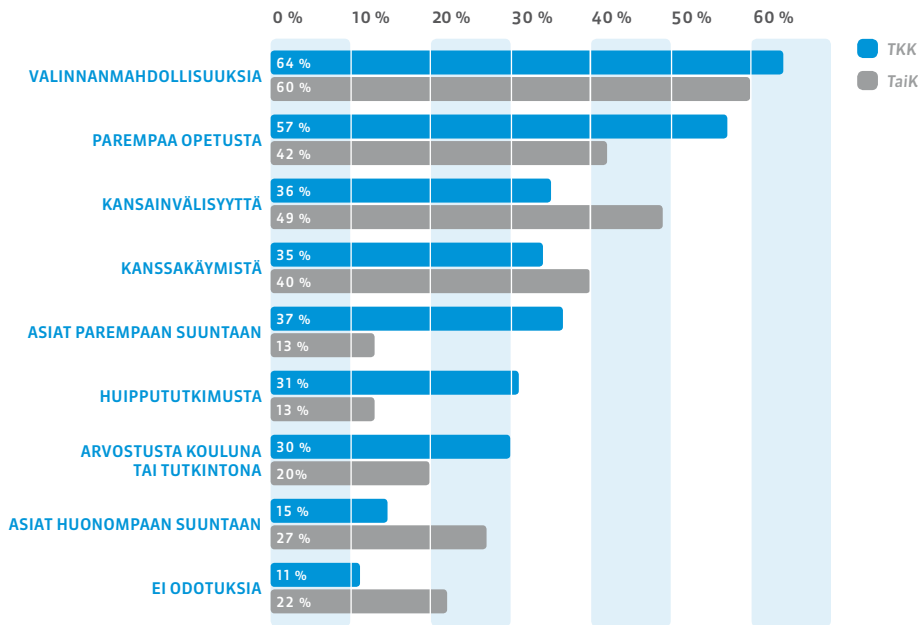
määrät ovat suhteellisen pieniä, noin 20 prosenttia vastaajista. Näitäkin vastauksia voidaan silti käyttää kehittämisen välineinä, kun kuuluminen opiskelijoiden joukkoon sekä tyytyväisyys ilmapiiriin on yleensä tunnistettu hyvän opiskelu ympäristön elementeiksi.

Kokonaisuutena arvioiden opiskelu ympäristöväittämistä nousee esiin ennen kaikkea ohjauksen, jonka asianmukaisuuden kanssa samanmielisiä on kuten mainittua vain noin puolet vastaajista. Muilta osin opiskelu ympäristön eri osiin ollaan suhteellisen tyytyväisiä, joskin noin viidenneksen osuus vastaajista on kuhunkin väittämään peilaten tyytymättömiä tai erimielisiä.

4.4 Opiskelijoiden odotukset Aalto-yliopistolta

Vastaajilta kysyttiin heidän odotuksiaan Aalto-yliopistolta, joksi TKK ja TaiK ovat yhdessä HSE:n kanssa yhdistymässä vuodenvaihteessa 2009–2010. Vastajat voivat valita yhdeksästä valmiista vaihtoehdosta haluamansa määrän kohtia, joiden kanssa olivat samaa mieltä. Liitteessä 1 on esitetty vaihtoehtojen tekstimuotoilu tarkemmin. Oheisessa kuviossa 10 on esitetty vastaukset erikseen TKK:n ja TaiKin opiskelijoilta. Kaikilta osin erot vastaajaryhmien välillä eivät ole tilastollisesti merkitseviä kuten kuvaan liittyvässä alaviitteessä on tarkemmin kuvailtu.

¹⁶ Kuvaan on piirretty graafisen selkeyden vuoksi kaikki vastaukset yliopistoittain, vaikka ainoastaan kahdessa ensimmäisessä väittämässä ero TKK:n ja TaiKin välillä oli tilastollisesti merkitsevä: Ohjauksen asianmukaista (p = .002) sekä Hyvä vastaanotto opiskelijayhteisössä (p = .027). Muissa kohdissa TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden odotukset eivät siis poikenneet tilastollisesti merkitsevästi. HSE:n osalta tilastollisia merkitsevyyksiä ei ollut saatavilla, mikä on huomioitava läpi raportin.

Kuvio 10. Opiskelijoiden odotukset Aalto-yliopistolta, %¹⁷

Keskeisesti Aalto-yliopiston odotettiin tuovan lisää valinnanmahdollisuuksia, jonka valitsi 63 prosenttia kaikista vastaajista. Samoin odotettiin parempaa opetusta (55 %), kansainvälisyyttä (37 %) sekä lisääntyvää kanssakäymistä uusien ihmisten kanssa (35 %). Näissä missään ei ollut merkitseviä eroja TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden välillä. Sen sijaan asioiden arvioi menevän parempaan suuntaan huomattavan pieni osus opiskelijoista: 34 prosenttia kaikista vastaajista, ja TaiKin opiskelijoista erityisen alhainen 13 prosenttia. Kun myöskään moni ei odota asioiden menevän huonompaan suuntaan lienee odotus se, että asiat säilyvät kutakuinkin ennallaan. Pientä optimismia luo se, että kaksinkertainen joukko opiskelijoita näkee asioiden menevän parempaan kuin huonompaan suuntaan (parempaan 34 %, huonompaan 16 %).

Korkeakoulujen opiskelijoiden odotukset eroavat toisistaan myös odotuksissa huippututkimuksesta, jota odottaa TKK:n opiskelijoista 31 prosenttia ja TaiKin opiskelijoista 13 prosenttia. Jonkinlaisia odotuksia on lähes kaikille: vain 12 prosenttia ilmoittaa (TKK 11 %, TaiK 22 %), ettei heillä ole mitään odotuksia.

Lisäksi odotuksiin liittyen esitettiin avokysymys vastaajan toiveista tai peloista liittyen Aalto-yliopistoon. Tähän avokysymykseen vastattiin kohtuullisen ahkerasti: 114 vastaajaa luonnehti toiveitaan ja/tai pelkojaan sanallisesti.

Avokysymysten keskeiset teemat on esitetty alla olevassa listassa, ryhmiteltyinä positiiviset ja negatiiviset sekä neutraalit maininnat (suluissa mainintojen määrä).

Positiiviset:

- Voi ottaa kurseja kaikista kolmesta ja rakentaa monipuolisen tutkinnon (7)
- Yhteydet yritysmaailmaan (2)
- Enemmän rahoitusta tutkimukseen ja opetukseen (2)

Negatiiviset:

- Byrokratian kasvu (12)
- Opetus heikkenee; massaluennot lisääntyvät (11)
- Käytännön ongelmat (kuten kampuksen fyysinen sijainti, asunnot, tietojärjestelmät, liikuntapalvelut) (10)
- Huononee yleisesti (10)
- Opiskelijan tilanne yliopistossa (opiskelijan ääntä ei kuunnella, opiskelijoille ei ole tiedotettu tarpeeksi, opiskelijälähtöisyys, liian iso ylioppilaskunta) (9)

¹⁷ Kuvaan on piirretty graafisen selkeyden vuoksi kaikki vastaukset yliopistoittain, vaikka ainoastaan seuraavissa väittämissä ero oli tilastollisesti merkitsevä: Huippututkimusta (p = .015), Asiat parempaan suuntaan (p = .002), Asiat huonompaan suuntaan (p = .037), Ei mitään odotuksia (p = .032). Muissa kohdissa TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden odotukset eivät siis poikenneet tilastollisesti merkitsevästi.

- Vaikeasti hallittava; yksilöt hukkuvat massoihin (8)
- Tuottavuus- ja tehokkuusvaatimukset ym., markkinaehtoistuminen (8)
- Ei onnistuta yhtenäistämään, kun laitetaan kolme eri yliopistoa saman nimen alle (5)
- Huoli omasta opintosuunnasta tai pienemmistä suunnista (erityisesti TaiKin aloista) (5)
- Työmäärän ja opintopisteiden vastaavuus (5)
- Yleinen yhdistymisen ongelma (tunnettuus työnantajien silmissä, yliopiston heikko fokusointi jne.) (4)
- Eri alojen yhdistäminen haittaa, ei hyödytä (tieteen ja taiteen inflaatio) (4)
- Alussa asiat kangertelevat (2)

Neutraalit ja muut:

- Jatkuu entisellään (3)
- Muut (7)

Kokonaisuudessaan avovastaukset olivat, kuten yllä esitetystä koosteesta voidaan päätellä, varsin kriittisiä: hyvin suuri osa niistä käsitteli pelkoja ja negatiivisia odotuksia. Tämä voi johtua siitä, että edellisessä kysymyksessä esitetyt valmiit vastausvaihtoehdot olivat pääasiassa positiivisia: vain yksi oli selvästi negatiivinen (Asiat menevät yleisesti huonompaan suuntaan). Näin kriittiset näkökulmat jäivät avokysymyksessä kerrottaviksi. Tästä edeltävästä kysymyksestä huolimatta on avokysymyksen vastauksista nähtävissä, että opiskelijat ovat suhteellisen kriittisiä ja epäileviä.

Kun tämän näkökulman yhdistää vastaajien suhteellisen runsaisiin vastauksiin edellisessä kvantitatiivisessa kysymyksessä nähdään, että opiskelijat ovat suhteellisen valistuneita: he esittävät näkökulmia sekä Aalto-yliopiston hyvistä puolista että kritiikkiä sitä kohtaan ja usein kohdistuen yliopiston kehitykseen kokonaisuutena. Useat pelot ovat tyypiltään suhteellisen laveita ja ne kohdistuvat pääasiassa Aalto-yliopiston yleiseen kehitykseen, eivät yksinomaan opiskelijoihin

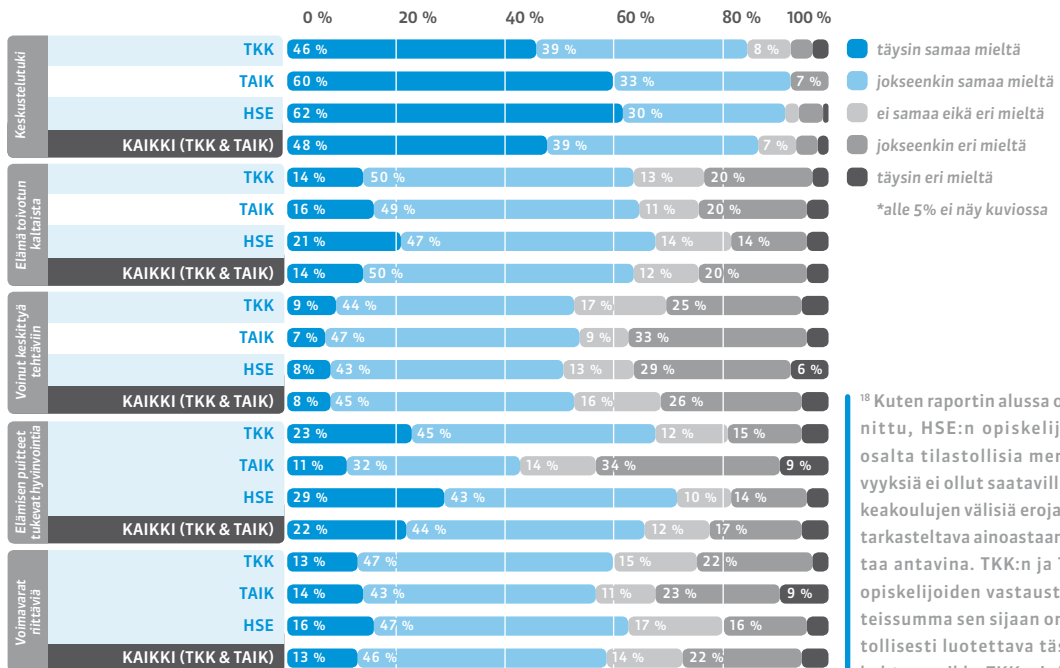
5 OPIKELIJOIDEN HYVINVOINTI

Opiskelijoiden hyvinvointia selvitettiin kahdeksan väittämän avulla. Väittämällä kartoitettiin muun muassa mahdollisuutta keskusteluapuun, elämisen puitteita, voimavaroja, stressiä ja yksinäisyyttä. Osa väittämistä oli myönteisiä ja osa kielteisiä, ja ne raportoidaan erikseen kuvioissa 11 ja 12. Tuloksia verrattiin myös KY:n hyvinvointiselvityksessä saatuihin HSE:n opiskelijoita koskeviin tuloksiin. TKK:n ja TaiKin väliltä löytyi tilastollisia eroja ainoastaan väittämässä ”elämäni puitteet tukevat hyvinvointiani” (p=.007).¹⁸

Kuviosta 11 nähdään, että valtaosalla vastaajista on läheinen, jonka kanssa voi keskustella asioistaan ja ongelmistaan. TaiKin ja HSE:n osalta hieman useammalla on keskustelutukea saatavilla kuin TKK:n opiskelijoilla, kun tarkastellaan väittämän kanssa täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevia. Suurin osa vastaa elämän olevan suurin piirtein sellaista kuin toivoikin sen olevan. Tulosten perusteella HSE:n ja TaiKin opiskelijat ovat hieman tyytyväisempiä elämäänsä kuin TKK:n opiskelijat. TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden

välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja sen suhteen, miten he kokivat elämisen puitteiden tukevan hyvinvointiaan. TKK:n opiskelijoista selvästi useampi (68 % samaa mieltä) kuin TaiKin opiskelijoista (43 %) vastasi olevansa väittämän kanssa samaa mieltä. HSE:n opiskelijoilla vastaava osuus oli 72 prosenttia.

Yllä kuvattuihin, elämää sekä elämisen puitteita koskeviin väittämiin verrattuna varsin pieni osa vastaajista oli samaa mieltä jaksamista ja keskittymistä kartoittaneiden väittämien kanssa. Kuviosta 12 nähdään, että vain jonkun verran yli puolet (59 %) kaikista TKK:n ja TaiKin vastaajista koki voimavaransa riittäviksi ja neljännes ei kokenut voimavarojaan riittäviksi. Kolmesta tarkastellusta yliopistosta voimavarojen riittävyyteen liittyvät ongelmat ovat yleisimpiä TaiKin ja TKK:n opiskelijoilla. Keskittymisvaikeuksia oli puolestaan viime aikoina ollut lähes kolmanneksella (31 %) TKK:n ja TaiKin kaikista vastaajista. Keskittymisongelmat ovat yleisimpiä kolmesta yliopistosta TaiKin ja HSE:n opiskelijoilla, mutta erot ovat pieniä.

Kuvio 11. Myönteiset hyvinvointiväittämät, %.

¹⁸ Kuten raportin alussa on mainittu, HSE:n opiskelijoiden osalta tilastollisia merkitsevyyksiä ei ollut saatavilla. Korkeakoulujen välisiä eroja onkin tarkasteltava ainoastaan suuntaa antavina. TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden vastausten yhteisumma sen sijaan on tilastollisesti luotettava tässäkin kohtaa, vaikka TKK:n ja TaiKin opiskelijoiden välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa.

Tämän kohdan vastauksia vertailtiin erikseen myös opintopisteiden suorittamiseen. Tällöin havaittiin, että vastaajien hyvinvointi oli yhteydessä siihen, oliko heillä ollut joskus vaikeuksia saada opintotuen edellyttämää opintopistemäärää suoritettua. Niistä, joilla vaikeuksia oli ollut, lähes puolet ei ollut pystynyt keskittymään tehtäviinsä viime aikoina (44 %). Puolestaan niistä, joilla suoritusvaikeuksia ei ollut, oli tämä osuus vain vajaa neljännes (24 %). Aineistosta tarkasteltiin myös sitä, millainen yhteys oli opintojen suorittamisessa ja kokemuksessa voimavarojen riittämisestä. Tarkastelussa havaittiin, että niistä, joilla oli ollut vaikeuksia riittävien opintosuoritusten kanssa, selvästi suurempi (41 %) osa ei kokenut voimavarojaan riittäviksi kuin niistä, joilla suoritusvaikeuksia ei ollut (18 %).

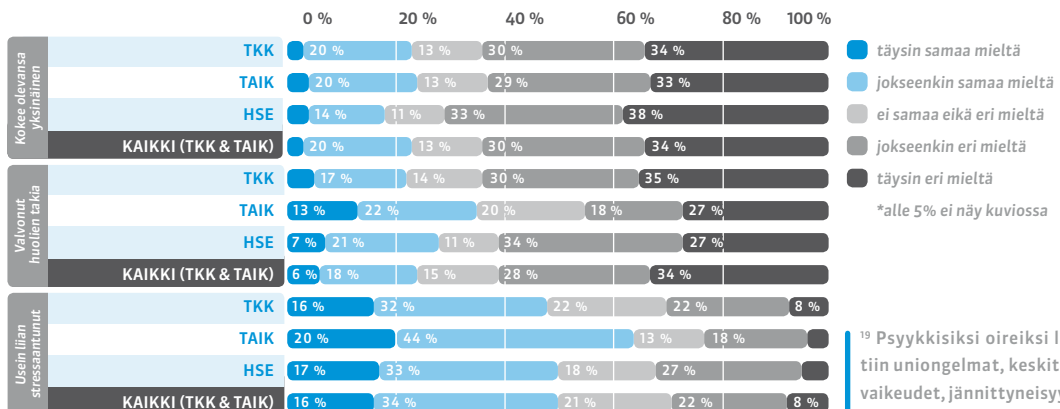
Syysseuraussuhteiden arviointi edellä esitetyissä asioissa on vaikeaa: hyvin karkeasti kärjistäen opintojen etenemättömyys tuo stressiä ja keskittymisongelmia, jotka puolestaan haittaavat opintojen etenemistä. Tästä huolimatta merkille pantavaa on, että yllä kuvatuksi lähes puolella (44 %) niistä, joilla oli vaikeuksia saada opintotuen opintopistemäärää täytettyä, oli vaikeuksia keskittyä tehtäviinsä. Kun kehitetään tuki- ja ohjausjärjestelmiä ja pyritään vaikuttamaan opintojen etenemiseen, on siis erityisesti huomioitava opiskelijoiden hyvinvointi sekä vaikutukset stressiin ja keskittymisongelmiin.

Kielteisten väittämien valossa opiskelijoiden hyvinvoinnista piirtyy samansuuntainen kuva kuin myönteisten väittämien perusteella: erityisesti jaksamiseen liittyvistä ongelmista kärsii moni opiskelija. Puolet kaikista TKK:n ja TaiKin vastaajista (50 % samaa miel-

tä) kokee olevansa usein liian stressaantunut. Suuntaa antavasti voidaan todeta, että stressi on yleisempää TaiKin kuin TKK:n ja HSE:n opiskelijoilla. TKK:n ja TaiKin opiskelijoilla kokemus stressaantumisesta oli yhteydessä kurssien työmäärään: niistä, joiden mielestä kurssit ovat liian työläitä opintopisteisiin nähden, selvästi yli puolet (60 % samaa mieltä) vastasi olevansa usein liian stressaantunut. Vertailuksi niistä, joiden mielestä kurssit vastaavat työmäärää, oli usein stressaantuneita vain noin kolmannes (32 % samaa mieltä).

Lähes neljännes (24 % samaa mieltä) kaikista TKK:n ja TaiKin opiskelijoista on viime aikoina valvonut paljon huolien takia. TaiKin ja HSE:n opiskelijoilla tämä oli hieman yleisempää kuin TKK:n opiskelijoilla. Niin ikään lähes neljännes (23 % samaa mieltä) kaikista TKK:lla ja TaiKissa opiskelevista kokee olevansa yksinäinen. Kokemus yksinäisyydestä onkin TaiKin ja TKK:n opiskelijoilla hieman yleisempää kuin HSE:ssä opiskelevilla. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksessa (Kunttu & Huttunen 2009).

Yleisesti tarkasteltuna selvityksen luoma kuva opiskelijoiden hyvinvoinnista ja ongelmista on varsin yhtenäinen kaikkien korkeakouluopiskelijoiden tilanteen kanssa (Kunttu & Huttunen 2009). Terveystutkimuksessa korkeakouluopiskelijoista psyykkisiä oireita¹⁹ koki miehistä 21 ja naisista 43 prosenttia. Samoin terveystutkimuksessa todettiin esimerkiksi, että yliopisto-opiskelijoista jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta kokee päivittäin 4 prosenttia, viikoittain 15 prosenttia ja satunnaisesti 43 prosenttia sekä keskittymisvaikeuksia vastaavasti päivittäin 5,

Kuvio 12. Kielteiset hyvinvointiväittämät, %.

¹⁹ Psyykkisiksi oireiksi laskettiin uniongelmat, keskittymisvaikeudet, jännittyneisyys, masentuneisuus, ahdistuneisuus. Tässä on raportoitu vähintään yhtä oiretta viikoittain kokevien osuus.

viikoittain 15 ja satunnaisesti 41 prosenttia. Nyt tehdyssä selvityksessä nähtiin lisäksi edellä kuvatulla tavalla yhteys hyvinvointimittarien ja opintojen etenemisen välillä. On kuitenkin todettava, että eri stressi- ja hyvinvointimittareiden vertailu on varsin vaikeaa, eikä suoria prosenttiosuusvertailuja näiden eri tutkimusten välillä voida tehdä.

MUUTAMAN KERRAN KUUKAUDESSA TAI HARVEMMIN	16
KERRAN VIKOSSA	26
2-3 KERTAA VIKOSSA	37
4 KERTAA VIKOSSA TAI USEAMMIN	21

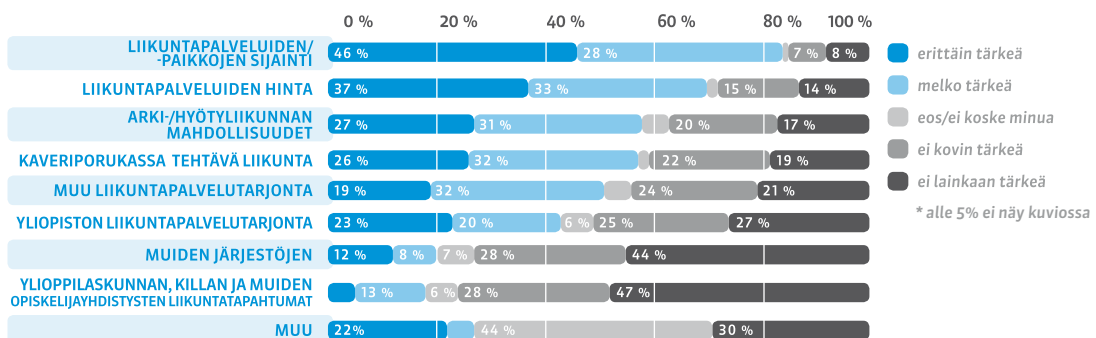
Taulukko 13. Kuinka usein harrastaa liikuntaa, %.

Opiskelijoiden hyvinvointia selvitettiin myös kartoittamalla, kuinka usein he harrastavat liikuntaa ja mitkä tekijät vaikuttavat liikkumisen määrään. Suurin osa vastaajista harrastaa liikuntaa vähintään kerran viikossa. Yleisimmin liikuntaa harrastetaan 2-3 kertaa viikossa (37 % vastaajista). UKK-instituutin julkaisemiin terveysliikunnan suositukseen 2009 (UKK-instituutti 2009) suhteutettuna liikunta on useassa tapauksessa selvästi vajavaista. Huomattavasti yksinkertaistaen on lähes varmaa, että tämän kyselyn ”kerran viikossa” sekä harvemmin vastanneet eivät varmasti täytä liikuntasuositusta, ja 2-3 kertaa viikossa liikkuvista sen täyttää osa.²⁰ Hiukan yleistäen tuloksien perusteella voidaan arvioida, että todennäköisesti opiskelijoista alle puolet täyttää terveysliikuntasuosituksen, mahdollisesti vain noin kolmannes. Tämä on merkille pantavan alhainen tulos erityisesti, kun opiskeluaikojen liikuntatottumusten voidaan olettaa jatkuvan myös vanhemmalla iällä.

Kuviossa 13 on esitetty mitkä tekijät vaikuttavat opiskelijoiden liikkumisen määrään. Kun tarkastellaan vähintään melko tärkeinä pidettyjä tekijöitä, nähdään, että selvästi tärkeimpänä tekijänä pidetään liikuntapalveluiden ja -paikkojen sijaintia. Muita tärkeitä tekijöitä ovat liikuntapalveluiden hinta, arki-/hyötyliikunnan mahdollisuudet ja kaveriporukassa liikkuminen.

Kuviosta nähdään myös, että ylioppilaskunnan, killan ja muiden opiskelijajyhdistysten liikuntatahtumia ei pidetä kovin tärkeinä liikkumisen määrään vaikuttavina tekijöinä. Vastaukset kuvaavat eri palveluntarjoajiin liittyvien vastausvaihtoehtojen osalta myös saatavilla olevia liikuntapalveluja: kaupallinen ja kunnallinen tarjonta sekä yliopistojen liikuntapalvelut ovat merkittävimpiä, ja näiden jäljessä tulevat muiden järjestöjen sekä opiskelijajärjestöjen tarjoamat liikuntamahdollisuudet.

TKK:lla ja TaiK:ssa opiskelevien välillä löytyi merkitseviä eroja vain ylioppilaskunnan, killan ja muiden opiskelijajyhdistysten liikuntatahtumia koskevan kohdan suhteen. TKK:n opiskelijoista viisi prosenttia (TaiK: 2 %) piti opiskelijajyhdistysten liikuntatahtumia erittäin tärkeinä ja 15 prosenttia (TaiK: 2 %) melko tärkeinä liikunnan määrään vaikuttavina tekijöinä. Suuntaa antavasti voidaan todeta myös, että korkeakouluittain tarkasteltuna sekä TKK:ssa että TaiK:ssa opiskelevat pitivät yleisimmin liikuntapalveluiden sijaintia ja hintaa tärkeimpinä tekijöinä. Nämä tulokset on otettava huomioon jatkossa kehitettäessä Aalto-yliopiston opiskelijoille suunnattuja liikuntapalveluita.

Kuvio 13. Liikkumisen määrään vaikuttavat tekijät, %.

²⁰ UKK-Instituutin viikottainen vuonna 2009 päivitetty Liikuntapiirakka sisältää sanallisesti muotoiltuna seuraavat osiot: ”Paranna kestävyyskuntoa liikkumalla useana päivänä viikossa yhteensä ainakin 2 t 30 min reippaasti tai 1 t 15 min rasittavasti. Lisäksi kohenna lihaskuntoa ja kehitä liikehallintaa ainakin 2 kertaa viikossa.” Liikuntaa tulisi siis olla minimissään kolme kertaa, tai kestosta riippuen yleensä useampia. Tässä kyselyssä kysyttiin vähintään 30 minuutin liikuntakertoja, joten 2-3 tällaista täyttäneen vain hyvin harvoin suosituksen mukaisen tavoitteen.

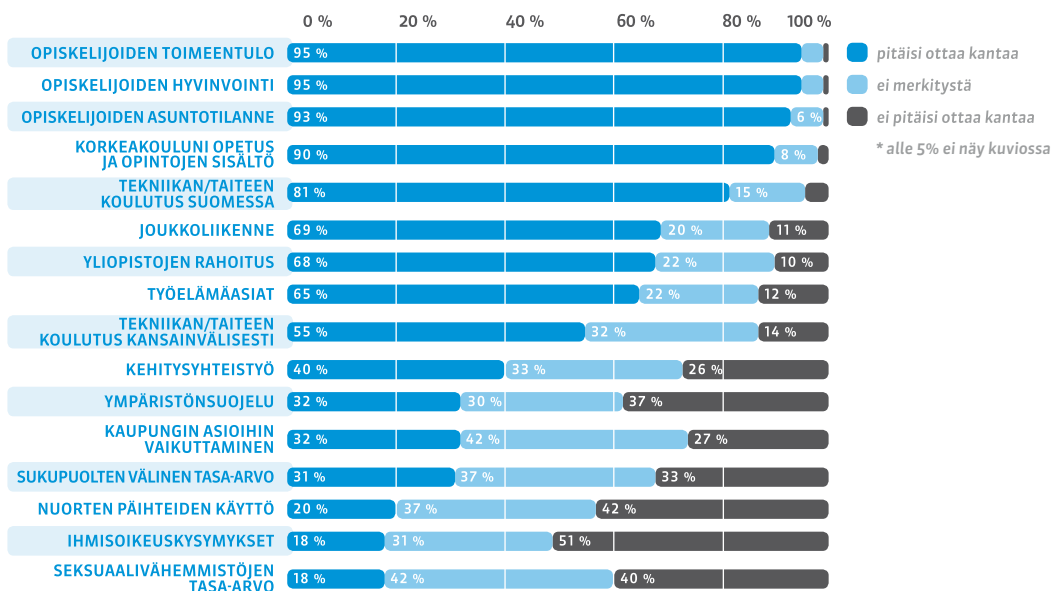
6 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSET YLIOPPILASKUNNAN TOIMINNASTA

Kyselyssä selvitettiin sitä, mihin asioihin ylioppilaskuntien tulisi vastaajien mielestä ottaa kantaa julkisesti. Näkökulmat vaihtelevat vain selvästi opiskelijoihin akuutisti liittyvistä asioista aina laajempaan yhteiskunnalliseen kannanottamiseen. Keskustelu kytkeytyy samalla eri näkemyksiin ylioppilaskuntien tehtävistä ja roolista. Tässä kyselyssä opiskelijoilta kysyttiin, mihin asioihin ylioppilaskunnan tulisi heidän mielestään ottaa kantaa julkisesti. Kyselylomakkeessa oli lueteltu valmiiksi erilaisia opiskelijoiden elämään ja yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyviä asioita, joita jokaista tuli arvioida erikseen. Vaihtoehtoina olivat: pitäisi ottaa kantaa, ei ole minulle merkitystä sekä ei pitäisi ottaa kantaa.

Opiskelijoiden toimeentulo ja opiskelijoiden hyvinvointi (kumpikin 95%)²¹, opiskelijoiden asuntotilanne (93%) sekä oman korkeakoulun opetus ja opintojen sisältö (90%) erottuivat eniten toivotuiksi

toimintakentiksi ylioppilaskunnalle julkisuudessa. Vain jonkin verran näistä jäi tekniikan/taiteen koulutus Suomessa (81%). Näiden lisäksi enemmistön mielestä tulisi ottaa kantaa joukkoliikenteeseen (69%), yliopistojen rahoitukseen (68%), työelämäasioihin (65%) sekä tekniikan/taiteen koulutukseen kansainvälisesti (55%). Kaikissa näissä myös negatiivisten mainintojen määrä oli varsin vähäinen, kaikissa alle 14 prosenttia, ja useimmissa vielä selvästi tätä pienempi.

Mainittujen lisäksi enemmän kannatusta kuin vastustusta saivat kehitys yhteistyö sekä kaupungin asioihin vaikuttaminen. Eniten vastustettiin ylioppilaskunnan julkisia kannanottoja ihmisoikeuskysymyksissä (51% vastusti) sekä kohdistuen nuorten päihteiden käyttöön (43% vastusti), seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoon (40% vastusti) sekä ympäristönsuojeluun (37% vastusti). Näiden lisäksi hieman suurempi osuus vastusti (33%) ylioppilaskunnan julkisia kannanottoja sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyen kuin kannatti (31%) sitä.

Kuvio 14. Opiskelijoiden näkemykset ylioppilaskunnan julkisista kannanotoista, %.

²¹ Suluissa niiden osuus vastaajista, jotka vastanneet ”pitäisi ottaa kantaa”.

On pantava merkille, että kysymys ei koskettele millään tavalla asioiden tärkeyttä vastaajalle itselleen tai vastaajien mielipidettä kysymyksistä, vaan ylioppilaskunnan toimintakentän rajaamista. On myös huomattava, että useimmat asiat, joihin vastaajien mielestä ylioppilaskunnan ei pitäisi ottaa kantaa, ovat sellaisia, joissa TKY tai TOKYO eivät perinteisesti ole toimineet aktiivisesti julkisuudessa.

Kokonaisuutena arvioiden opiskelijat halusivat ylioppilaskunnan pitäytyvän julkisuudessa toimiessaan suhteellisen tiukasti opiskelijoihin ja opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Ylioppilaskunnan tehtävä on tällaisen näkemyksen mukaan edustaa pikemminkin ”opiskelijaa opiskelijana” kuin ”opiskelijaa kansalaisena”. Jotkin muutkin teemat saivat kuitenkin suosiota, kauimpana opiskelijan arjesta olevina erityisesti kehitysyhteistyö ja kaupungin asioihin vaikuttaminen. Tämän selvityksen tulosten perusteella kyselyssä mukana olevien ylioppilaskuntien siis pitäisi ottaa opiskelijoiden mielestä julkisesti kantaa pääasiassa opiskelijoita suoraan koskeviin kysymyksiin.

LÄHTEET

Akavalaiset työmarkkinat 2009, Akava ry 2009. <http://www.akava.fi/files/67/atm2009nettiin.pdf> (viittauspäivä 19.8.2009)

Berndtson, T. 2004. Opiskelijatutkimus 2003. Opiskelijoiden toimeentulo ja toimeentulon ongelmat. Kela: Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia 65. Helsinki: Edita.

Karjalainen, K. 2003. Toimeentulon palapeliä kasaamassa. Selvitys Helsingin yliopiston opiskelijoiden taloudellisesta tilanteesta 2002–2003. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta.

Kunttu, K. & Huttunen, T. 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2008. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45.

Tilastotietoja TKK:sta 2008. http://www.tkk.fi/fi/yleista/tilastot_ja_talous/opiskelijat_ja_tutkinnot/opiskelijat_ja_tutkinnot_08_3b.pdf (viittauspäivä 29.7.2009)

Rantanen, E. & Liski, E. 2009. Valmiiksi tavoiteajassa? Teknillistieteellisen alan opiskelijoiden opintojen eteneminen ja opiskelukokemukset tekniikan kandidaatin tutkinnossa. Espoo: Teknillisen korkeakoulun Opetuksen ja opiskelun tuen julkaisuja 3/2009.

UKK-instituutti 2009. Terveysliikunnan suositus 18-64-vuotiaille Viikoittainen liikuntapiirakka. Saatavilla internetissä <http://www.ukkinstituutti.fi/fi/liikuntavinkit/995> (viittauspäivä 2.9.2009).

Viuhko, M. 2005. Kolikon monta puolta. Selvitys Helsingin yliopiston opiskelijoiden taloudellisesta tilanteesta ja työssäkäynnistä keväällä 2005. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta.

Viuhko, M. 2006a. Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan Edunvalvontakysely 2006. Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta.

Viuhko, M. 2006b. Opiskelijatutkimus 2006. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti. Opetusministeriön julkaisuja 2006:51.

Öljymäki, A. 2002. Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan Edunvalvontakysely 2002. Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta.

Julkaisemattomat lähteet

Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta. 2009. Hyvinvointikyselyn yhteenveto. Helsinki.

LIITE 1. SUOMENKIELINEN SAATEKIRJE

HYVÄ TEKNILLISEN KORKEAKOULUN /TAIDETEOLLISEN KORKEAKOULUN OPISKELIJA!

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta (TKY) ja Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunta (TOKYO) toteuttavat kyselyn, joka käsittelee näiden korkeakoulujen opiskelijoiden toimeentuloa ja hyvinvointia sekä opintoihin liittyviä kysymyksiä. Tutkimuksen toteuttaa Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs. Tutkimusta varten on tehty noin 1100 opiskelijaa käsittävä satunnaisotos ja sinä olet valikoitunut vastaajaksi. Yhteystietosi on poimittu korkeakoulusi opiskelijarekisteristä. Vastaamalla kyselyyn autat ylioppilaskuntia opiskelijoiden asioiden ajamisessa.

Toivomme, että vastaat kysymyksiin huolellisesti mahdollisimman pian, viimeistään keskiviikkona 22.4.2009.

Vastaajien kesken arvotaan digikamera (arvo 200 euroa) sekä 10 kappaletta kahden elokuvalipun paketteja. Voit jättää kyselyn lopussa yhteystietosi, jos haluat osallistua arvontaan. Yhteystietojasi ei voida yhdistää vastauksiin.

Kyselyyn pääset klikkaamalla tämän sähköpostin lopussa (ruotsinkielisen saатteen perässä!) olevaa linkkiä. Kyselyyn vastataan anonyymisti, ja yhteys on salattu (SSL-salaus). Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä tutkimusraportista voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia. Kyselyn täyttäminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Kysely on henkilökohtainen, joten vastaathan kyselyyn itse. Jos palvelin ruuhkautuu, eikä linkki toimi heti, yritä jonkin ajan kuluttua uudelleen.

Jokainen vastaus on ensiarvoisen tärkeä tutkimuksen onnistumiseksi. Vastaathan kyselyyn myös, vaikkot olisi päätoiminen opiskelija. Kaikki vastaukset ovat kiinnostavia ja tärkeitä! Vastaamalla kyselyyn autat meitä saamaan ajantasaista tietoa opiskelijoiden toimeentulosta ja hyvinvoinnista sekä niihin liittyvistä tekijöistä.

Odotamme vastaustasi ja arvostamme suuresti vännäköäsi. Kiitos jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Liisa Lähteenaho

Sosiaalipoliittinen sihteeri
Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta
09- 468 2149 | [liisa.lahteenaho\(at\)tky.fi](mailto:liisa.lahteenaho(at)tky.fi)

Riinalliina Asikainen

Hallituksen jäsen - sosiaalipolitiikka
Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunta TOKYO
041- 444 8268 | [riinalliina.asikainen\(at\)taik.fi](mailto:riinalliina.asikainen(at)taik.fi)

Aleksis Nokso-Koivisto

Toiminnanjohtaja
Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs
045-114 3664 | [aleksis.nokso-koivisto\(at\)otus.fi](mailto:aleksis.nokso-koivisto(at)otus.fi)

LIITE 2. KYSELYLOMAKE

TKY:n ja TOKYO:n edunvalvontakysely 2009 / Kyselylomake

Lue kysymys kokonaan ennen vastaamista. Vastaa kysymyksiin merkitsemällä oikea vaihtoehto ja/tai kirjoittamalla vastauksesi sille varattuun tilaan.

Jos opiskelet sekä TKK:lla että TaiKissa, vastaa sen mukaan, kummassa korkeakoulussa opiskelet ensisijaisesti.

Korkeakouluopinnot

1. Mitkä asiat vaikuttivat hakeutumiseesi TKK:lle/TaiKiin?

Arvioi seuraavien syiden merkitys. Vastaa joka kohtaan. (1= ei lainkaan tärkeä, 2= ei kovin tärkeä 3= melko tärkeä 4= erittäin tärkeä 0= en osaa sanoa)

1. Sijainti	1	2	3	4	0
2. Tutkinto (DI / Arkkitehti / Maisema-arkkitehti / TaK/TaM)	1	2	3	4	0
3. Koulutus-/tutkinto-ohjelma	1	2	3	4	0
4. Maine, imago	1	2	3	4	0
5. Kaverit	1	2	3	4	0
6. Lukion opintojenohjaus	1	2	3	4	0
7. Abi-infot	1	2	3	4	0
8. Vanhemmat/sukulaiset	1	2	3	4	0
9. Perhe tai seurustelukumppani lähellä	1	2	3	4	0
10. En päässyt ensisijaisesti hakemaani opiskelupaikkaan	1	2	3	4	0
11. Muu, mikä? _____	1	2	3	4	0

2. Mitä odotat Aalto-yliopistolta?

Voit valita useampia kohtia.

1. Lisää valinnanmahdollisuuksia
2. Kansainvälisyyttä
3. Huippututkimusta
4. Parempaa opetusta
5. Suurempaa arvostusta kouluna/tutkintona
6. Kanssakäymistä uusien ihmisten kanssa
7. Asiat menevät yleisesti parempaan suuntaan
8. Asiat menevät yleisesti huonompaan suuntaan
9. Ei mitään odotuksia

3. Mitä muita toiveita tai pelkoja sinulla on liittyen Aalto-yliopistoon?

Opintotuki ja toimeentulo

4. Nostatko tällä hetkellä opintotukea?

Opintotuen osat ovat opintoraha, asumislisä ja opintolaina. Merkitse kaikki osat, joita nostat tällä hetkellä. Mikäli nostat opintorahaa, vastaa tämän kysymyksen jälkeen kysymykseen 7.

1. Opintoraha
2. Asumislisä
3. Opintolaina
4. En saa mitään näistä

5. Miksi et nosta opintorahaa?

1. Olen käyttänyt kaikki opintotukikuukauteni (siirry kysymykseen 7)
2. Opintotukeni on katkaistu (siirry kysymykseen 7)
3. En ole oikeutettu opintotukeen koska olen toisen sosiaalietuuden piirissä (siirry kysymykseen 7)
4. Olen itse päättänyt olla nostamatta opintorahaa

6. Miksi olet päättänyt olla nostamatta opintotukea?

1. Ansio- tai pääomatulojen suuruuden vuoksi
2. En suorita tarpeeksi opintopisteitä/-viikkoja
3. Säästääkseni opintotukikuukauden/-kuukausia
4. Asun vanhempieni/vanhempani luona ja saisin normaalia pienempää opintorahaa
5. Olen äitiys-, tai isyyslomalla tai vanhempainvapaalla
6. Muusta syystä, miksi? _____

7. Oletko joutunut peruuttamaan tai palauttamaan opintotukea?

Merkitse kaikki sinua koskevat vaihtoehdot.

1. En
2. Kyllä, ansio- tai pääomatulojen suuruuden vuoksi
3. Kyllä, koska en suorita tarpeeksi opintopisteitä/-viikkoja
4. Kyllä, siksi että _____

8. Oletko nostanut opintolainaa korkeakouluopintojesi aikana?

1. Kyllä, yhteensä (euroa) _____
(siirry kysymykseen 10)
2. En

9. Miksi et ole nostanut opintolainaa?

Arvioi seuraavien syiden merkitystä Vastaa joka kohtaan. (1= ei lainkaan tärkeä, 2= ei kovin tärkeä 3= melko tärkeä 4= erittäin tärkeä 0= en osaa sanoa/ ei koske minua)

1. Tulen toimeen muulla opintotuella	1	2	3	4	0
2. Tulen toimeen muulla opintotuella ja palkkatuloilla yhdessä	1	2	3	4	0
3. Tulen toimeen palkkatuloilla	1	2	3	4	0
4. En halua elää velkarahalla	1	2	3	4	0
5. Laina tulee mielestäni kalliiksi	1	2	3	4	0
6. Olen saanut taloudellista tukea vanhemiltani tai sukulaisilta	1	2	3	4	0
7. Olen saanut taloudellista tukea puolisoiltani	1	2	3	4	0
8. Minulla on säästöjä	1	2	3	4	0
9. Lainan takaisinmaksu pelottaa tulevaisuuden epävarmuuden vuoksi	1	2	3	4	0
10. Minulla on lainaa jo ennestään	1	2	3	4	0
11. Olen hakenut opintolainaa, mutta sitä ei ole myönnetty minulle	1	2	3	4	0
12. En nosta ollenkaan opintotukea	1	2	3	4	0

10. Onko sinun joskus ollut vaikea saada opintotuen edellyttämää opintoviikko- tai pistemäärää suoritettua?

1. Kyllä. Mistä syystä? _____
1. Ei
2. En osaa sanoa

11. Uskotko opintotukikuukausien riittävän valmistumiseesi saakka?

1. Kyllä
2. En
3. En, olen käyttänyt jo kaikki opintotukikuukauteni

12. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten tämän hetkistä tilannettasi? Valitse yksi vaihtoehto.

1. Opiskelen päätoimisesti, en käy töissä
2. Opiskelen ja teen sivutoimisesti töitä
3. Käyn töissä ja opiskelen sivutoimisesti
4. Käyn töissä, en opiskele. Olen kuitenkin opiskellut aiemmin tämän lukuvuoden aikana.
5. Käyn töissä, en opiskele enkä ole opiskellut koko lukuvuoden aikana.
6. En opiskele enkä työskentele (äitiysloman, vanhempainloman, armeijan/siviilipalveluksen tms. vuoksi)
7. Muu vaihtoehto, mikä? _____

13. Miksi olet käynyt töissä lukukausien aikana?

Arvioi seuraavien syiden merkitys. Vastaa joka kohtaan. (1=ei lainkaan tärkeä, 2=ei kovin tärkeä, 3=melko tärkeä, 4=erittäin tärkeä, 0=en osaa sanoa)

1. Saadakseni työkokemusta ja kontakteja tulevaisuutta varten	1	2	3	4	0
2. Työnteko on välttämätöntä toimeentulon vuoksi	1	2	3	4	0
3. Ettei minun tarvitse ottaa opintolainaa	1	2	3	4	0
4. Haluan parantaa elintasoani	1	2	3	4	0
5. Haluan vaihtelua opintojen lomaan	1	2	3	4	0
6. Mukavan työyhteisön vuoksi	1	2	3	4	0
7. Kiinnostavien työtehtävien vuoksi	1	2	3	4	0
8. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen vuoksi	1	2	3	4	0
9. Työskentelen päätoimisesti ja opiskelu on minulle sivutoimista	1	2	3	4	0

14. Miten asut?

1. Vuokralla opiskelijasolussa
2. Vuokralla opiskelijayksiössä
3. Vuokralla kaverikämpässä (opiskelija-asunto)
4. Vuokralla perheasunnossa (opiskelija-asunto)
5. Vapailta markkinoilta hankitussa vuokra-asunnossa
6. Vapailta markkinoilta hankitussa kimppakämpässä
7. Vanhempien tai sukulaisten luona
8. Kaupungin vuokra-asunnossa
9. Itse omistamassani asunnossa
10. Puolison, vanhempien tai sukulaisten omistamassa asunnossa
11. Asumisoikeusasunnossa
12. Osaomistusasunnossa
13. Minulla ei ole vakituista asuntoa
14. Muuten, miten? _____

15. Paljonko maksat asumisestasi kuukaudessa (euroa)? _____

Opiskelu

16. Riittääkö viisi vuotta kohdallasi valmistumiseen TKK:lta/TaiKista/Aalto-yliopistosta?

1. Kyllä (siirry kysymykseen 18)
2. Ei

17. Miksi viisi vuotta on liian lyhyt aika valmistumiseen?

Arvioi seuraavien syiden merkitys itsellesi. Vastaa joka kohtaan. (1=ei lainkaan tärkeä, 2=ei kovin tärkeä, 3=melko tärkeä, 4=erittäin tärkeä, 0=en osaa sanoa)

1. Opiskelen myös muualla	1	2	3	4	0
2. Työssäkäynti	1	2	3	4	0
3. Perhesyyt	1	2	3	4	0
4. Sairaus	1	2	3	4	0
5. Laiskuus	1	2	3	4	0
6. Aktiivisuus opiskelijajärjestöissä (esim. ylioppilaskunnassa, killoissa, yhdistyksissä)	1	2	3	4	0
7. Opintojaksot ovat liian työläitä	1	2	3	4	0
8. Tutkintoon kuuluu liikaa opintojaksoja	1	2	3	4	0
9. Aikaa vievä harrastus	1	2	3	4	0
10. Muu, mikä? _____	1	2	3	4	0

18. Mitkä seuraavista nopeuttaisivat eniten opintojasi? Arvioi seuraavien asioiden merkitys itsellesi. Vastaa kaikkiin. (1=ei lainkaan tärkeä, 2=ei kovin tärkeä, 3=melko tärkeä, 4=erittäin tärkeä, 0=en osaa sanoa)

1. "Koulumaisempi" opiskelu; tarkemmin määriteltäytutkintorakenneja lukujärjestys	1	2	3	4	0
2. Parempi opintojen ohjaus	1	2	3	4	0
3. Parempi opetuksen laatu	1	2	3	4	0
4. Suurempi opintotuki	1	2	3	4	0
5. Päivittäiseen kulkemiseen kuluvan ajan vähentyminen	1	2	3	4	0
6. Työssäkäynnin vähentäminen	1	2	3	4	0
7. Ryhdistäytyminen (laskottelun vähentäminen)	1	2	3	4	0
8. Vapaa-ajasta ja harrastuksista tinkiminen	1	2	3	4	0
9. Bilettämisen vähentäminen	1	2	3	4	0
10. Yhdistystoimintaan osallistumisen vähentäminen	1	2	3	4	0

19. Arvioi seuraavia opiskeluympäristöä kuvaavia väittämiä.

Vastaa joka kohtaan. (1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä)

1. Saamani ohjaus on ollut asianmukaista	1	2	3	4	5
2. Minut on otettu hyvin vastaan opiskelijayhteisössäni	1	2	3	4	5
3. Tunnen kuuluvani yliopistoni tai oman koulutusohjelmani opiskelijoiden joukkoon	1	2	3	4	5
4. Olen tyytyväinen opiskeluympäristöni ilmapiiriin. Opiskeluympäristöllä tarkoitetaan tässä laitosta tai vastaavaa lähiympäristöä. Ilmapiirillä tarkoitetaan mm. yhteenkuuluvuutta, tiedonkulkua, opiskelijoiden kohtelua ja vaikutusmahdollisuuksia.	1	2	3	4	5

20. Vastaavatko kurssien opintoviikko-/pistemäärät mielestäsi keskimäärin työmäärää?

1. Kyllä
2. Ei, kurssit ovat liian työläitä
3. Ei, kurssit ovat liian kevyitä

21. Paljonko keskimäärin käytät aikaa opiskeluun viikossa?

1. alle 10 h
2. 10 – alle 20 h
3. 20 – alle 30 h
4. 30 – alle 40 h
5. 40 - alle 50h
6. 50 - alle 60h
7. vähintään 60 h

22. Mihin asioihin ylioppilaskunnan tulisi mielestäsi ottaa julkisesti kantaa?

Arvioi jokainen kohta erikseen (1= Ei pitäisi ottaa kantaa 2= Asialla ei ole minulle merkitystä 3= Pitäisi ottaa kantaa)

1. Joukkoliikenne	1	2	3
2. Kaupungin asioihin vaikuttaminen (esim. kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus)	1	2	3
3. Opiskelijoiden asuntotilanne	1	2	3
4. Opiskelijoiden hyvinvointi	1	2	3
5. Opiskelijoiden toimeentulo	1	2	3

6. Työelämäasiat	1 2 3
7. Sukupuolten välinen tasa-arvo	1 2 3
8. Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo	1 2 3
9. Tekniikan / taiteen koulutus Suomessa	1 2 3
10. Tekniikan / taiteen koulutus kansainvälisesti	1 2 3
11. Korkeakouluni opetus ja opintojen sisältö	1 2 3
12. Yliopistojen rahoitus	1 2 3
13. Kehitysyhteistyö	1 2 3
14. Ihmisoikeuskysymykset	1 2 3
15. Nuorten päihteiden käyttö	1 2 3
16. Ympäristönsuojelu	1 2 3

Hyvinvointi

23. Arvioi seuraavia hyvinvointia kuvaavia väittämiä.

Vastaa jokaiseen kohtaan. (1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä)

1. Koen olevani yksinäinen	1 2 3 4 5
2. Elämäni on suurin piirtein sellaista kuin haluan sen olevan	1 2 3 4 5
3. Voin halutessani keskustella jonkun läheiseni kanssa asioistani ja ongelmistani	1 2 3 4 5
4. Olen viime aikoina valvonut paljon huolien takia	1 2 3 4 5
5. Olen pystynyt keskittymään tehtäviini viime aikoina	1 2 3 4 5
6. Koen omat voimavarani riittäviksi	1 2 3 4 5
7. Elämiseni puitteet (taloudellinen tilanne, asuminen jne.) tukevat hyvinvointiani	1 2 3 4 5
8. Koen olevani usein liian stressaantunut	1 2 3 4 5

24. Kuinka usein harrastat liikuntaa

(vähintään 30 minuuttia hengästyen ja hikoillen)?

- muutaman kerran kuukaudessa, tai harvemmin
- kerran viikossa
- 2-3 kertaa viikossa
- 4 kertaa viikossa, tai useammin

25. Mitkä tekijät vaikuttavat liikkumisesi määrään?

Arvioi seuraavien tekijöiden merkitys. Vastaa kaikkiin. (1=ei lainkaan tärkeä, 2=ei kovin tärkeä, 3=melko tärkeä, 4=erittäin tärkeä, 0=en osaa sanoa)

1. Liikuntapalveluiden hinta	1 2 3 4 0
2. Liikuntapalveluiden/-paikkojen sijainti	1 2 3 4 0
3. Yliopiston liikuntapalvelutarjonta (Yliopistoliikunta, TKK:n liikuntapalvelut Otahallissa, ym.)	1 2 3 4 0
4. Muu liikuntapalvelutarjonta (kaupallinen ja kunnallinen tarjonta, ym.)	1 2 3 4 0
5. Ylioppilaskunnan, killan ja muiden opiskelijayhdistysten liikuntatapahtumat ja-toiminta	1 2 3 4 0
6. Muiden järjestöjen esim. urheiluseurojen liikuntatapahtumat ja-toiminta	1 2 3 4 0
7. Kaveriporukassa tehtävä liikunta	1 2 3 4 0
8. Arki-/hyötyliikunnan mahdollisuudet (esim. riittävät puku- ja pesutilat korkeakoululla/työpaikalla, polkupyörien säilytystilat jne.)	1 2 3 4 0
9. Muu, mikä _____	1 2 3 4 0

Taustatiedot

26. Mikä on syntymävuotesi? _____

27. Milloin aloitit tutkinto-opiskelijana TKK:lla/ TaiKissa? (esim. 9/2002) _____

28. Vuoden aikana on kaksi lukukautta; kevät- ja syyslukukausi. Montako lukukautta olet ollut läsnä olevaksi ilmoittautuneena TKK:lla/TaiKissa? _____

29. Juridinen sukupuolesi?

- Nainen
- Mies

30. Äidinkielesi?

- Suomi
- Ruotsi
- Muu, mikä? _____

31. Missä kunnassa asut?

- Espoo
- Helsinki
- Vantaa
- Muu, mikä? _____

32. Missä kunnassa olet kirjoilla?

1. Espoo
2. Helsinki
3. Vantaa
4. Muu, mikä? _____

33. Mikä on perhemuotosi?

1. Asun yksin omassa taloudessani (tai soluasunnossa)
2. Asun kaksin puolison kanssa
3. Asun yksin lapsen/lasten kanssa
4. Asun puolison ja lapsen/lasten kanssa
5. Asun vanhempien luona
6. Muu, mikä? _____

34. Missä koulutus/tutkinto-ohjelmassa opiskelet ensisijaisesti (pääaineopiskelijana)?

1. Arkkitehtuuri
2. Automaatio- ja systeemitekniikka
3. Bioinformaatioteknologia
4. Energia- ja LVI-tekniikka
5. Elektroniikka ja sähkötekniikka
6. Elokuvataiteen ja lavastustaiteen osasto
7. Geomatiikka
8. Informaatioverkostot
9. Kemian tekniikka
10. Kiinteistötalous
11. Konetekniikka
12. Maisema-arkkitehtuuri
13. Materiaalitekniikka
14. Medialaboratorio
15. Muotoilun osasto
16. Porin taiteen ja median osasto
17. Puunjalostustekniikka
18. Rakenne- ja rakennustuotantotekniikka
19. Taidekasvatuksen osasto
20. Teknillinen fysiikka ja matematiikka
21. Tietotekniikka
22. Tietoliikennetekniikka
23. Tuotantotalous
24. Visuaalisen kulttuurin osasto
25. Yhdyskunta- ja ympäristötekniikka

35. Koen opiskelevani oikeassa koulutusohjelmassa.

1. Täysin eri mieltä
2. Jokseenkin eri mieltä

3. Ei samaa eikä eri mieltä
4. Jokseenkin samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä

36. Montako opintoviikkoa/opintopistettä olet suorittanut TKK:lla/TaiKissa?

Voit ilmoittaa kokonaismäärän joko pisteinä tai viikkoina.

1. _____ opintoviikkoa
2. _____ opintopistettä

37. Mikä on opintosuoritustesi painotettu keskiarvo?

Arvo näkyy opintorekisteristä.

1. Alle 2
2. 2 – alle 3
3. 3 – alle 4
4. 4 – 5

38. Opiskeletko muussa tutkintoon johtavassa koulutuksessa kuin TKK:lla/TaiKissa?

1. En
2. Kyllä, missä? _____

39. Mistä aiot valmistua?

1. TKK / TaiK / Aalto-yliopisto 1 Kyllä 2 Ei 3 Ehkä
2. Muu opiskelupaikka 1 Kyllä 2 Ei 3 Ehkä

40. Oletko jo suorittanut

1. Yliopistotutkinnon
2. Ammattikorkeakoulututkinnon
3. Molemmat
4. En kumpaakaan

41. Kiitos vastauksistasi!

Seuraavassa voit kommentoida vapaasti kyselyä tai sen teemoihin liittyviä asioita.
